

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

ŠPELA ANTLOGA

Vzajemna povezanost besedotvorja in besedilotvorja v sodobni slovenščini

Magistrsko delo

Ljubljana, 2016

UNIVERZA V LJUBLJANI
FILOZOFSKA FAKULTETA
ODDELEK ZA SLOVENISTIKO

ŠPELA ANTLOGA

Vzajemna povezanost besedotvorja in besedilotvorja v sodobni slovenščini

Magistrsko delo

Mentorica: red. prof. dr. Andreja Žele

Študijski program:
Slovenistika – E

Ljubljana, 2016

*Jezik ni iz jekla ne iz kosti ali more bosti.
(slovenski pregovor)*

IZVLEČEK

Vzajemna povezanost besedotvorja in besedilotvorja v sodobni slovenščini

V letih po osamosvojitvi Slovenije so različni ekonomsko-politični in družbeni procesi, tehnološki napredek in hitra dostopnost ter pretočnost informacij v slovenščino vnesli jezikovne spremembe, ki so najbolj opazne prav v leksiki. Z vidika tvorjenosti je poleg nastajanja novih besed po ustaljenih besedotvornih vzorcih kot posledica medkulturnih stikov dejavno tudi prevzemanje nabora tujih jezikovnih sredstev v slovenščino, ki vstopajo v slovenski besedotvorni sistem in širijo ali krnijo obrazilno raznolikost jezika. Novi besedotvorni vzorci vnašajo tudi skladijske spremembe, s čimer se odpira povezava med tvorjenkami in skladnjo, govorimo lahko torej o soodvisnosti besedotvorja in besedilotvorja. Za prikaz njunega medsebojnega delovanja so glede na tri besedilne tipe spletnih blogov izbrane novejšje tvorjenke, katerih analiza je pokazala prevladujoče besedotvorne postopke v razmerju z drugimi tvorjenimi in netvorjenimi leksemi. To odpira še vprašanje stilistike, saj je tudi izbira besedotvornih prvin odvisna od konkretnega besedilnega tipa.

Ključne besede: besedotvorje, nova tvorjenka, besedilotvorje, besedotvorna-besedilotvorna dejavnost, blog, stilistika

ABSTRACT

Interrelation between word-formation and text-generation in modern Slovene

In years following the independence of Slovenia different political, economic and social processes, technological advances and rapid accessibility and flow of information all made changes in Slovene, which are most noticeable in the lexicon of language. As far as the formation of new complex words are concerned, there is a noticeable shift from traditional well established word formation patterns, primarily due to the influence of intercultural contacts which introduces foreign language elements into the Slovenian system of word formation. This intermixing could spread or blight the formant diversity of Slovene language. New patterns of word formation also cause syntactic changes, thereby opening the connection between the complex words and syntax. Hence there is an interrelation between word-formation and text-generation.

This study analyzes this interrelation using three different text types of web blogs. The analysis of new complex words in Slovene, selected from the blogs showed dominant word-formation processes in relation to other simple or complex lexemes. It also raises the question of style, since the choice of elements contributing to word formation depends on the specific type of text.

Key words: word-formation, neologism, text-generation, word-formational and text-generating activity, blog, stylistics

KAZALO VSEBINE

0 Uvod.....	2
1. Definijska opredelitev izraza novejše besedje (novejša leksika).....	5
2. Novejša slovenska leksika z vidika nastanka	7
3. Besedotvorje kot jezikoslovja veda	10
3.1 Besedotvorna teorija Ade Vidovič Muha.....	10
3.1.1 Tvorjene besede	11
3.1.1.1 Sistemsko predvidljivo tvorjene besede	11
3.1.1.2 Sistemsko nepredvidljivo tvorjene besede.....	12
3.1.2 Netvorjene besede	12
3.2 Sodobni pristopi k besedotvorju.....	13
4. Stilistika.....	13
5. Spletni blogi	15
5.1 Problem zvrstnega opredeljevanja spletnih blogov	15
5.1.1 Teorija sociolektov.....	16
5.2 Blog kot tip elektronsko posredovane komunikacije	18
6. Analiza.....	20
5.1 Vzajemna povezanost besedotvornega in besedilotvornega delovanja	25
5.1.1 Besedotvorna zgradba leksemov in pomenotvorna aktualizacija obrazil.....	26
5.1.2 Obrazilna sinonimija znotraj istega besedotvornega pomena.....	33
5.1.3 Nesistemske tvorjenke in aktualizacija besedotvorne igre	33
7. Sklepne ugotovitve in povzetek.....	35
8. Viri	39
8.1 Blogi s prispevki vsakdanjih, nestrokovnih vsebin	39
8.2 Blogi s prispevki o družbeno-političnih temah	40
8.3 Blogi s prispevki strokovnih vsebin.....	42
9. Literatura.....	44
Slovarček novih tvorjenk.....	47

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Nove tvorjenke po posameznih besednih vrstah.....	21
Graf 2: Besednovrstna opredelitev novejšega besedja po posameznih besedilnih tipih..	22
Graf 3: Grafični prikaz vrste novejše leksike v blogih	23
Graf 4: Višjestopenjskost izpeljank (z obrazili <i>-ovec/-evec, -nik, -nica, -nina</i>) v vseh treh tipih besedil	26
Graf 5: Poimenovanje kot zgoščanje propozicije (z obrazili <i>-nje, -ost, -stvo</i>) v vseh treh tipih besedil	27
Graf 6: Raba prevzetih obrazil (<i>-ing, -(j)ada, -cija, -ist</i>) v vseh treh tipih besedil.....	29
Graf 7: Nesistemske tvorjenke v vseh treh tipih besedil (B_d, B_{da}, B_s).....	34

KAZALO TABEL

Tabela 1: Vrsta novejše leksike v blogih	24
Tabela 2: Besedotvorne vrste novih tvorjenk	25

0 Uvod

Vsem spremembam družbenih, gospodarsko-političnih, kulturnih in drugih dogajanj doma in po svetu sledi tudi jezikovna raba, kar je še posebej opazno v leksiki, čeprav se spremembe pravzaprav dogajajo na vseh jezikovnih ravneh. V Sloveniji so bili v zadnjih 25 letih z družbeno-političnega vidika močni vzvodi za nastajanje novejšega besedja osamosvojitve Slovenije leta 1991, vstop v Evropsko unijo, vojne na Balkanu in drugod po svetu, begunska kriza itd., na jezik pa je močno vplivala tudi posledična močna družbena razslojitev. Po drugi strani pa sta za nastajanje nove leksike odločilna tudi širok dostop in hitra pretočnost informacij, ki prinašata novosti v okolju, življenjskem slogu in usmeritvah. »Živimo namreč v svetu hitrih sprememb, na katere se jezik vsakodnevno odziva z ubesedovanjem in upomenjanjem. Nastajajo nove besede, že znane besede dobivajo nove pomene, pozabljene besede se vračajo« (Bizjak Končar 2012: 10). Ena izmed opaznejših tendenc kot posledica globalizacije in medkulturnih procesov je povsem razumljivo tudi prevzemanje nabora tujih jezikovnih sredstev v slovenščino, predvsem iz angleščine. Pri tem bo zanimivo preveriti način, kako prevzete jezikovne prvine z novimi tvorbenimi možnostmi vstopajo v slovenski besedotvorni sistem in s tem bodisi širijo bodisi krnijo obrazilno raznolikost jezika. Kar bo za raziskavo še pomembneje, pa je dejstvo, da nove besede nastajajo tudi (1) po ustaljenih besedotvornih vzorcih, (2) iz že obstoječih besed; gre za nove besede glede na besedotvorno obliko (besedna družina že obstaja v jeziku) ali (3) stare besede pridobivajo nove pomene.

Nova leksika pa ne nastaja zgolj zaradi potrebe po poimenovanju nove predmetnosti, pač pa je tvorba besed lahko povezana tudi s kreativnostjo, predvsem za dosego stilnih učinkov. Ker se v času novih medijev opazno spreminjajo besedila, se posledično opazno spreminja tudi jezik v njih. Iz pregledanih različnih tipov besedil spletnih blogov z najrazličnejših področij družbenega delovanja od glasbe, filma, hrane do popularne kulture, mode, politike, gospodarstva, športa, umetnosti in tehnologije bodo izločene nove tvorjene besede. Besedilnotipska razdelitev z upoštevanjem vsebinskega in zvrstnega kriterija je oblikovala tri večje skupine besedil, ki (1) posredujejo nestrokovne vsebine s področja družabnega življenja, mode, popularne glasbe, »zvezdniškega življenja«, kuharskih receptov ipd., označeno kot Ba (blogovsko družabno); (2)

posredujejo družbeno aktualne teme v obliki komentarjev z vključevanjem avtorjevega mnenja ali zgolj posredovanjem aktualnih gospodarskih, političnih in družbenih dogodkov kot B_{da} (blogovsko družbeno aktualno); (3) znanstvena spoznanja prenašajo širši množici in jih na nek način popularizirajo, so tematsko usmerjena na določeno področje, panogo ali znanost, kar v nadaljevanju označujem z B_s (blogovsko strokovno).

Prispevki avtorjev, ki bolj kot informirajo predvsem komentirajo (najpogosteje) aktualno družbeno dogajanje in pri tem zavzamejo določeno stališče, se z vidika izbire jezikovnih (besedotvornih) sredstev precej razlikujejo od tematskih prispevkov strokovnjakov, študentov ali zgolj navdušencev posameznih področij. Pogostokrat namreč v njih pisec zavzame določeno stališče, si nadene nekakšen imidž, teži k temu, da bo inovativen in samosvoj, kar pa spodbuja jezikovno kreativnost. V teh primerih so nove besede pogostokrat rezultat besedne ekspresije, s tem pa kažejo tudi na tvorbeno raznolikost in prožnost slovenskega jezika.

Sistemski vidik skladijskega besedotvorja, ki tvorjenko razume kot pretvorbo definirane besedne zveze, skladijske podstave (Vidovič Muha 2011: 15), bom nadgradila s funkcijskim pristopom (ki se s skladijskim dopolnjuje) tako, da bom (sistemsko razumljeno) besedotvorje aktualizirala v konkretnem besedilnem tipu. Za prikaz razmerja med besedotvorjem in besedilnotvorjem so torej izbrane novejšje tvorjenke glede na besedilni tip, v katerem so se izkazale za pogoste in katerih analiza je pokazala prevladujoče besedotvorne postopke v razmerju z drugimi tvorjenimi in netvorjenimi leksemi.

V magistrski nalogi sem si zadala naslednje cilje:

- oblikovati krajši nabor novejšega besedja, ki se je v slovenščini pojavilo v zadnjih 25 letih, in ga opredeliti glede na besedilni tip, v katerem je nastal ali v njem prevladuje,
- podati krajši pregled aktualne besedotvorne teorije, ki bo uporabljena v magistrskem delu, in dodati spoznanja drugih sodobnejših pristopov k besedotvorju slovenskih jezikoslovcev,
- predstaviti tvorbene lastnosti novejšega slovenskega besedja in pri tem razločiti jezikovnosistemsko predvidljivo tvorjenost besed od sistemsko nepredvidljivih tvorjenih besed v naboru,

- izpostaviti hibridne tvorjenke, ki združujejo prevzeto obrazilo z domačo podstavo ali obratno,
- odgovoriti na vprašanje, ali imajo nove besede v besedilu vlogo poimenovanja nove predmetnosti ali pa so rezultat besedne ustvarjalnosti s funkcijo ekspresivnega (stilnega) učinkovanja,
- analize posameznih tipov besedil v spletnih blogih povezati v ugotovitev, ali besedilni tip določa tip in rabo novih tvorjenk.

1. Definijska opredelitev izraza novejše besedje (novejša leksika)

V slovenskem jezikoslovju se za poimenovanje novih besed, ki prihajajo v jezik, rabijo različni (ali različno razumljeni) izrazi. Po *Velikem slovarju tujk* (2002: 782) je **neologija** opredeljena kot (1) nastajanje novih besed in (2) veda, ki preučuje nove besede. *SNB* s kvalifikatorjem *lingv.* temu dodaja še (3) beseda ali zveza, ki še ni splošno uveljavljena, kakor je v *SSKJ* opredeljen pojem **neologizem**. V *Enciklopediji slovenskega jezika* (Toporišič 1992: 135) je neologizem opredeljen kot na novo napravljena ali pa na novo definirana stara beseda oz. besedna zveza, v *Slovenski slovnici* (Toporišič 2000: 130) avtor doda še, da gre za mlado tvorbo, časovno obarvano besedo. Neologizem je torej v treh razlagah opredeljen z vidikov uveljavljenosti (tj. ustaljenosti), časa nastanka in tvorbenosti ali pomenotvorne novosti. Nadalje pa Gložančev (2009: 12) neologizem, ki ga pojmuje kot novo besedo, ki nastane zaradi potrebe po poimenovanju nove predmetnosti ali pojavnosti, razloči od **neosemantema**, s katerim razume novoopomenjen izraz, ki predstavlja širjenje pomenja besede v jeziku že ustaljenih besed.

Nadalje lahko neologizmi preidejo v širšo rabo, se v jeziku ustalijo in tvorijo stalne besedne zveze, nove besede družine, širijo svoje pomene itd. ali pa gredo zaradi različnih vzrokov v pozabo in si pridobijo status t. i. priložnostne besede (**priložnostnice**). V trenutku nastanka namreč ne moremo predvideti, ali se bodo nove besede obdržale ali ne, njihova raba je še negotova in posledično jezikoslovno nedorečena. Kot termini se uporabljajo še **okazionalizem**, stilistični neologizem, hapaks, individualizem, okazionalni neologizem,¹ **aktualizem**.²

Ko se enkrat beseda ustali do te mere, da je »zanimiva« za nadaljnjo jezikovno obravnavo (s čimer mislim uslovarjenje), se kot nadpomenka neologizmom in neosemantemom uporabljajo izrazi **novejše besedje**, **ново besedje**³ in **novejša**

---

¹ Gl. Stramljič Breznik, Voršič (2006); Stramljič Breznik (2009).

² Korošec (1998: 17–33) med aktualizme, tj. besede, ki z ekspresivno (včasih tudi pogovorno) stilno vrednostjo kažejo tvorčev vrednotenje pomenske vsebine, uvršča tudi nove besede, ki niso nastale zaradi prave poimenovalne potrebe. Besedilo le poživijo, avtor se poigrava z besedotvornimi postopki in s tem ustvarja stik z naslovnikom, od katerega pričakuje, da bo prepoznal stilni namen uporabe novih besed (prav tam, 26). Aktualizacija izraznih sredstev je torej odmik od ustaljene jezikovne rabe z namenom usmerjanja pozornosti na način izražanja vsebine.

³ »Najobsežnejši del slovarja je **ново besedje** (poudarila Š. A.), ki še nikoli ni bilo obravnavano v razlagalnem slovarju [...] Pojem **novejše besedje** (poudarila Š. A.) se ne omejuje zgolj na nova

leksika. V tem delu bo novejše besedje razumljeno kot besedje, ki je nastalo po letu 1991, s čimer je časovna zamejitev utemeljena z dvema sovpadajočima dogodkoma, in sicer (1) navezovanjem na družbene spremembe, ki so pogojene predvsem z osamosvojitvijo Slovenije, pri čemer se družbene spremembe pričakovano zrcalijo v jeziku,⁴ (2) z izidom zadnje knjige SSKJ,⁵ ki velja za temeljni razlagalni slovar, v katerem je že uslovarjena glavnina slovenskega besedja.⁶ S tem se izoblikuje še dopolnilni kriterij, da je za opredelitev besedja kot novejšega merilo tudi (še) neuslovarjenost besede v SSKJ (Gložančev et al. 2009: 12). Odgovor na vprašanje o tem, koliko let mora biti leksem v jeziku, da je še del novejše leksike, je odvisen od govorcev oz. generacije, ki ji govorce pripadajo. »Za eno generacijo je beseda nekaj povsem običajnega, nekaj, kar je vedno obstajalo, za drugo / .../ nekaj povsem novega« (Muhanović-Dimanovski v Štumberger 2015: 154). Časovno merilo zato nadgrajujem še s (3) (sorazmerno) ustaljenostjo oziroma razširjenostjo besedja, ki se kaže v tvorbi stalnih besednih zvez, razširjanju besedne družine z novimi tvorbami, širjenju pomena, prehajanju med različnimi jezikovnimi zvrstmi (npr. iz primarno govorjene, slengovske nove tvorjenke v zapisani, standardni (knjižni) jezik).⁷ Treba pa je opozoriti še, da nastajanje novih besed ni samo posledica nove predmetnosti, ampak tudi rezultat izražanja razmerja nosilcev samih do obstoječega jezika, kar se kaže v oblikovanju novih izrazov za že poimenovano, novo poimenovanje pa je v odnosu do starega lahko ironično, vulgarno, slengovsko, značilno le za enega avtorja, sčasoma pa lahko tudi edino nevtrarno (Logar 2004: 176).

---

poimenovanja nove predmetnosti, kot bi si kdo lahko preveč preprosto predstavljal prenavljanje jezika, temveč je tudi posledica pomenskih, besedotvornih ali frazeoloških dogajanj v jeziku samem« (Bizjak Končar 2012: 10).

⁴ Pri tem je treba poudariti, da so družbene spremembe v zadnjih 25 letih prinesle tudi opazno družbeno razslojitev, kar odseva tudi novejša leksika.

⁵ SSKJ I–V (1970–1991).

⁶ Manj uveljavljeno besedje, ki je sicer registrirano v inštitutski splošni kartoteki za slovar slovenskega knjižnega jezika in iz različnih razlogov ni bilo sprejeto v SSKJ, je zbrano v *Besedišču slovenskega jezika z oblikoslovnimi podatki A–Ž: po gradivu za slovar sodobnega knjižnega jezika zbrane besede, ki niso bile sprejete v Slovar slovenskega knjižnega jezika*, ur. Ivanka Šircelj Žnidaršič (1998). Dostopno na spletni povezavi <http://bos.zrc-sazu.si/besedisc.html>.

⁷ Kot sorazmerno ustaljeno, dejavno razumem tako tisto leksiko, ki je prisotna v pisnem in govorjenem jeziku, kot tudi tako, s katero se »povprečni« uporabnik spleta, bralec ali govorec zaradi v novejšem času lažje dostopnosti do raznovrstnih – od splošnih do (poljudno)strokovnih – besedil večkrat sreča vsaj pasivno. Zaradi omenjene lažje dostopnosti tudi do delno specializiranih, (poljudno)strokovnih besedil taka novejša leksika hitro pridobiva aktivno rabo (npr. *antropocen, protialergijski, absorbcija, antioksidant* itd.)

2. Novejša slovenska leksika z vidika nastanka

Za nastanek novega besedja je ključnih več dejavnikov. Predstavljeno tipologijo povzemam po raziskavi A. Gložančev in P. Kostanjevec (2006: 91–92) *Novejše besedje slovenskega knjižnega jezika A–O*, ki je kasneje uporabljena tudi za potrebe projekta Novejša slovenska leksika v povezavi s spletnimi jezikovnimi viri (NSLSJV).⁸ Novejšo slovensko leksiko, gledano z vidika njenega generiranja, razvrstita v deset osnovnih skupin, ki sem jih nekoliko združila in predrugačila v naslednjo shemo (devet skupin):

- 1 Največja in najproduktivnejša z vidika nastanka je novejša leksika kot rezultat poimenovalne potrebe za novo predmetnost in pojavnost, ki se deli v dve podskupini:
  - 1.1. beseda (besedna zveza) je tvorbeno in oblikovno nova, kar pomeni, da nastane nov izraz za novo predmetnost (npr. *evrokomisar*, *tajkunizirati*, *tvitniti*, *digitalija*).⁹ Za nove besede iz te skupine se uporablja tudi izraz neologizmi;
  - 1.2. beseda (besedna zveza) je novoopomenjeni izraz, ki predstavlja širjenje pomenja besede v jeziku že ustaljenih besed (*mrežiti se* 'obstajati v mrežasti obliki' (SSKJ) : 'povezovati se, navezovati stike z ljudmi z namenom izboljšanja zaposlitvenih možnosti', *piškotek* ekspr. 'piškot' (SSKJ) : 'podatek o uporabniku, ki ga spletni brskalnik shrani na računalniku ali drugi elektronski napravi za možnost nadaljnje uporabe' (SNB)). Za nove besede iz te skupine se uporablja izraz neosemantemi;¹⁰
- 2 Leksika kot rezultat sodobnih globalizacijskih teženj in medkulturnih povezav, ki se odraža v:

---

⁸ *Novejša slovenska leksika v povezavi s spletnimi jezikovnimi viri* (2009) predstavlja neuslovarjen leksikalen inventar, ki se je (zlasti v publicistiki) pojavil v obdobju zadnjih dvajsetih let. Zbirka prinaša novejšo, vendar v širši jezikovni rabi že ustaljeno leksiko, ki je »z leksikografskega vidika potencialna za uvrstitev v novi slovar« (Gložančev et al. 2009: 16) oziroma je bila kasneje uporabljena na *SNB*.

⁹ Primeri, ki jih navajam, so bili pridobljeni v raziskavi te magistrske naloge.

^{10, 12, 14} Te skupine me v magistrskem delu ne bodo toliko zanimale, ker je poudarek (predvsem) na besedotvornih zmožnostih jezika v povezavi z besedilno vrsto, v kateri se nove tvorjene besede pojavljajo, bi pa bile skupine zanimivejše za pomenotvorno raziskavo.

- 2.1. velikem deležu tujejezičnih (zlasti angleških) besed v različnih stopnjah prevzetosti, tj. citatno, dvojnično citatno/podomačeno, podomačeno (*mainstream* : *hashtag/hešteg* : šov)
- 2.2. poimenovanju predmetnosti in pojavnosti iz drugih kultur (*ajurveda, arganov (arganovo olje)*).
- 3 Slovenske ustreznice novejšim prevzetim besedam, npr. *viharjenje* 'brainstorming', *zmešanček* 'smoothie' (tudi smuti), *čustvenček* 'emoji', *smeško* 'smiley', *kupončkanje* 'couponing' itd.
- 4 Novejša splošnejša leksika kot posledica determinologizacije:¹¹ *interpelirati, kompulzivnež, fiksacija, pasivizacija, pandemski, revmatološki* itd.
- 5 Nove tvorbe leksike, ki je v jeziku že splošno rabljena, npr. *tračati, tračarstvo, tračarjenje* < *trač* (SSKJ), *zafrustriran, zafrustriranec* < *frustracija* (SSKJ), *vinorodništvo* < *vinoroden* (SSKJ). Pri tem je pomembno poudariti, da je nova tvorjenka lahko le (zvrstno) nenevtralna sopomenka že uveljavljeni besedi kot npr. *fotka* za *fotografija*, *vodstvenik* za *vodja*.
- 5.1. Kot podskupino sem uvrščam sicer posebej opredeljeno skupino po Gložančev (2009: 15), in sicer skupino novejše leksike, t. i. pogojno novejša leksika, ki je rezultat močnejšega frekvenčnega porasta že ustaljenega besedja bodisi zaradi realizacije v novejših besednih zvezah bodisi zaradi v novejšem času povečane rabe nekaterih besedotvornih tipov, npr. univerbizacije s priponskim obrazilom (*sproščenež, domiselnež, očitkar, česititkar*), tvorbe feminativov (*brezveznica, frendica*), tvorjenk na *-ost*, in *-stvo* (*zafnanost, integriranost, manipulativnost, razbohotenost; trendovstvo, vsejedstvo, grebatorstvo*) in tvorjenk z binarno predpono *ne-* (*neoptimističen, neoblikovanje* (vlade), *nerazmišljanje, nespregledljivost*). Treba je opozoriti še, da je potencialna neuvrščenost v SSKJ tudi posledica takrat še ne dovolj razširjene rabe za uslovarjenje (beseda pa je že obstajala) ali pa je bila zvrstno

---

¹¹ Determinologizacija je proces, ki je v zadnjem času v jeziku veliko bolj prisoten kot pred leti – sodobni načini širjenja vedenja in znanja namreč omogočajo poznavanje tudi strokovnih ali celo še bolj specializiranih področij širši množici ljudi, s tem pa tudi prodor izvorno strokovnega besedja v druge zvrsti besedil.

zaznamovana in zato ni bila sprejeta v slovar. Danes je sproščenost v izražanju večja ali celo bolj »modna«, predvsem v obravnavanem tipu elektronsko posredovane komunikacije (blog), kar pa je lahko tudi zavajajoče pri določanju potencialnih novih besed slovenskega jezika.

- 6 Posledica reaktualizacije že obstoječe leksike zaradi družbeno-gospodarskih sprememb, npr. *borzništvo*, *koncesionar*.¹²
- 7 Nova leksika, ki je rezultat poobčnobesedenja lastnoimenskega leksema, npr. *labelo*, *googlati* (tudi *guglati*), *patria*, *proplusovec*, *agrokorjavec* itd.
- 8 Pisne realizacije izgovornih oz. govorjenih kratičnih oblik, npr. *kudovski*, *kadovski*, *cernovski*.
- 9 Potencialna novejša leksika, ki predstavlja le manjše sistemske (pravopisne in normativne) prilagoditve glede na SSKJ,¹³ npr. *alufolija* (SSKJ: *alu folija*), *olimpijada* (SSKJ: *olimpiada*)¹⁴.

V nabor novejšega besedja so v magistrskem delu zajete tako nevtralne nove tvorjenke kot novejšje besedje iz različnih nenevtralnih zvrsti.¹⁵ Poleg tega pa me bodo v manjši meri zanimale tudi nove tvorbe, ki od vseh sistemskih vzorcev odstopajo namenoma, ker so tvorbeno povezane z govorom, živo jezikovno rabo ali namerno besedotvorno igro (ekspresijo).

---

¹⁴ Oba navedena primera sta vzeta iz raziskave Gložančev (2009), ker ta skupina potencialno novejšje leksi ke ni bila zastopana v pregledanih besedilih.

¹⁵ Pri tem se opiram na Skubičev (2005: 172–233) delitev sociolektov (gl. poglavje Zvrstnost) in mislim predvsem na jezikovne prvine, ki v obravnavani besedilni tip vdirajo iz različnih sociolektov. Po eni strani so to pisci z določeno stopnjo izobrazbe, družbeno močjo, jezikovno samozavestjo in na drugi tisti, ki se zavestno odločijo za uporabo nestandardiziranega zapisa, da bi se približali rabi svojih vrstnikov, skupini, ki ji pripadajo, da bi dosegli posebne stilne učinke.

3. Besedotvorje kot jezikoslovja veda

V slovenskem jezikoslovju se je besedotvorna teorija začela intenzivneje razvijati v 50. letih prejšnjega stoletja v delih A. Bajca (1950, 1952, 1959),¹⁶ po njem so se intenzivneje z besedotvorjem ukvarjali še Jože Toporišič, Ada Vidovič Muha in Irena Stramljič Breznik. Ker bo v delu uporabljena skladijska besedotvorna teorija Ade Vidovič Muha, bodo v nadaljevanju obširneje predstavljena zgolj njena dognanja, dodan bo še krajši pregled novjših raziskovalnih smernic v slovenskem jezikoslovju, ki zadevajo predvsem novejšo tvorbeno postopke, ki se s pretvorbena-tvorbena nepredvidljivimi vzorci pomikajo na jezikovno obrobje (sklopi, okrnjenke, kratice, menjavanke,¹⁷ grafoderivati¹⁸).

Besedotvorje razumemo kot (1) postopek tvorjenja novih besed in (2) jezikoslovno vedo, ki se ukvarja z vzorci, pravili in zakonitostmi tvorjenja novih besed (Toporišič 1992: 8).

3.1 Besedotvorna teorija Ade Vidovič Muha

Kot teoretično podlago za analizo obravnavanih novih tvorjenk bom uporabila skladijsko besedotvorno teorijo Ade Vidovič Muha, ki temelji na spoznanju, da je tvorjena beseda »pretvorba definirane besedne zveze, skladijske podstave« (Vidovič Muha 2011: 15). Omenjena jezikoslovka je konec osemdesetih let prejšnjega stoletja vpeljala pojem besedotvorne skladnje,¹⁹ ki izvira iz strukturalističnega razumevanja jezika, tj. razumevanja jezika kot sistema, v katerem so odnosi hierarhično urejeni. S tvorbenega vidika so lahko besede motivirane (tvorjene), ki so nadalje sistemsko predvidljive ali sistemsko nepredvidljive, in nemotivirane (netvorjene).

---

¹⁶ Gl. Vidovič Muha 2011: 126–130.

¹⁷ Gl. Logar 2006: 87–101.

¹⁸ Gl. Stramljič Breznik, Voršič 2009: 826–838.

¹⁹ Sicer je razmerje med skladnjo in besedotvorjem vzpostavil že J. Toporišič (SS 1976, 109–173; 2000 156–253) s t. i. šeststopenjskim besedotvornim algoritmom, vendar je kot izhodišče za tvorjenko oz. »pomensko vsebino bodoče /npr./ zloženke (poudarila Š. A.) (2000, 158–159) razumel »govorno podstavo«, in ne skladijske podstave, ki sploh omogoča pretvorbena-tvorbena postopek, prav tako pa besedotvorni pomen iz skladijske podstave ni enak leksikalnemu pomenu (kot je poudarjeno v citatu), zato kot vpeljevalko skladijskega besedotvorja (besedotvorne skladnje) v slovensko jezikoslovje navajam A. V. Muha.

3.1.1 Tvorjene besede

3.1.1.1 Sistemsko predvidljivo tvorjene besede

Motivirana oziroma tvorjena beseda (tvorjenka) je beseda, ki jo je mogoče členiti na dva dela, besedotvorno podstavo (BPo), tj. neobraziljena korenskomorfemska podstava oz. del tvorjenke, na katero se razvršča drugi del tvorjenke, ki ga imenujemo obrazilo, to je lahko priponsko, medponsko ali predponsko, hkrati pa še eno- ali večmorfemsko. Tvorjenka je pretvorbena varianta skladske enote, t. i. skladske podstave (SPo). Skladska podstava je podredna besedna zveza²⁰ (razen pri prirednih zloženkah tipa *rdeče-bel*), ki jo lahko zapišemo kot x_1/x_2 , pri čemer je x_1 jedro skladske podstave, x_2 pa njegov dopolnjujoči člen (Vidovič Muha 2011: 23). Tvorjenke imajo glede na netvorjenke najmanj en morfem več.

Take tvorbene procese uresničujejo sistemsko predvidljivi besedotvorni postopki, med katere sodijo izpeljava, sestavljanje in zlaganje. Vidovič Muha (2011: 31–34) razvršča tvorjenke v tri temeljne tipe glede na pretvorbenu vrednost obrazilnih morfemov. Prva skupina so tvorjenke tipa (a), pri katerih se v pripono ali priponsko obrazilo pretvarjata jedrni del SPo in njen slovnični pomen. Mednje spadajo navadne izpeljanke (a₁), tvorjenke iz predložne zveze (a₂) in medponsko-priponske zloženke (a₃).²¹ Tvorjenke tipa (b) so samostalniške medponskoobrazilne zloženke, pri čemer se v medponsko obrazilo pretvarja slovnični pomen SPo, ki odraža podredno razmerje med dvema samostalnikoma.²² Tvorjenke tipa (c), pri katerih se v obrazilo pretvarja obrazilni del

---

²⁰ Kot ugotavlja Vidovič Muha (2011: 23), je analiza zloženek pokazala tudi, da je možno tvorjenke povezovati še s povedno skladnjo (skladnjo povedi), saj je propozicijski besedotvorni pomen (npr. dejanje, vršilec dejanja itd.) pretvorba ene izmed sestavin propozicije povedi (njene pomenske podstave), torej za dejanje *to*, *da*; vršilca dejanja *tisti*, *ki* itd. Propozicijskega besedotvornega pomena pa ni mogoče definirati vsem tipom tvorjenk. Glede na pomensko podstavo povedi je namreč besedotvorni pomen tvorjenk mogoče ločiti na dve veliki skupini, in sicer »na tisto, ki izkazuje pretvorbenu povezavo s propozicijo oz. pomensko podstavo povedi, in na tisto, ki takšne povezave ne izkazuje. Med slednjo sodijo vse modifikacijske izpeljanke, tip (c1), in medponskoobrazilne zloženke, tip (b), ter priredne zloženke, tip (č)« (Vidovič Muha 2011: 82).

²¹ Primeri. Navadna izpeljava (a1): *lov-ec* ← [tisti, ki] lovi [-0], [ ] → -ec (priponsko obrazilo), *lov-* (besedotvornopodstavni del tvorjenke); tvorjenke iz predložne zveze (a2): *brez-dom-ec* ← [tisti, ki je] {brez} dom{-a}, [ ] → ec, { } → brez-, -dom; medponsko-priponske zloženke (a3): *glav-o-bol-0* ← [to, da] boli {-0} glav{-a}, [ ] → -o-, glav-, -bol-.

²² Npr. *zob-o-zdravnik* ← zdravnik {za} zob{-e}, { } → -o-, zob-, -zdravnik, lahko je medponsko obrazilo tudi homonimno s končnico (zlasti mlajše tvorjenke), npr. *golf-o-igrišče* ← igrišče {za} golf {-o}, { } → -o-, golf-, -igrišče.

SPo, se delijo v dve skupini, in sicer modifikacijske izpeljanke (c₁) in sestavljenke (c₂).²³ V poseben sklop gredo tvorjenke tipa (č), pri katerih gre za priredno razmerje elementov v SPo (priredne zloženke tipa *slovensko-angleški*).

3.1.1.2 Sistemsko nepredvidljivo tvorjene besede

Druga skupina so tvorjenke, katerih tvorba ni v skladu s predvidenimi pretvorbno-tvorbenimi postopki, torej nastajajo po nesistemskih, »nepravilnih« tvorbenih vzorcih, ki kršijo uveljavljena besedotvorna pravila. Takim tvorjenkam ne moremo določiti BPo in obrazil, nenapovedljiva sta tudi število in besednovrstnost podstavnih besed. Gre za t. i. sistemsko nepredvidljive tvorjenke (Vidovič Muha 2013: 23). Med nesistemske tvorbe spadajo sklopi, kratice, prekrivanke, besednozvezne menjavanke, okrnjenke, opustitev notranjega dela besede, e-tvorjenke, dvozačetnice, besede brez etimološkega pomena, tvorbe z grafemskimi možnostmi ipd. (Voršič 2009: 45–53), vse intenzivnejši meddržavni in medkulturni stiki, ki spodbujajo prodiranje tujejezičnih prvin v slovenski besedotvorni sistem, pa povzročajo tudi nastanek t. i. hibridnih tvorjenk oz. sprožajo proces hibridizacije. Nesistemsko tvorjene nove besede se namreč največkrat oblikujejo z dvema tendencama: (1) kot rezultat prevzemanja tujejezičnih prvin in tvorbenih modelov, (2) kot rezultat besedotvornega eksperimenta in lastne tvorbene inspiracije. To pomeni tudi, da se lahko nekatere (prve) v jeziku ustalijo, druge pa obdržijo status priložnostnice. Na podlagi tega je mogoče ločiti »nesistemsko potencialno tvorbo in nesistemsko okazionalno tvorbo« (prav tam). Seveda pa so lahko tudi besede, ki so nastale po predvidljivih postopkih, rabljene zgolj priložnostno, odvisno pač od okoliščin nastanka in besedila, v katerem so rabljene.

3.1.2 Netvorjene besede

Netvorjene besede so tiste besede, ki jih ne moremo razdeliti na dva dela – ne moremo jim določiti BPo (ta je enomorfemska) in obrazil.

---

²³ Modifikacijska izpeljanke je npr. *sestr-ica* ← [majhna, mlajša] *sestr[-a]*, [ ] → *-ica*, *sestr-*; sestavljenka npr. *pod-predsednik* ← [nižji] *predsednik*, [ ] → *pod-*, *-predsednik*.

3.2 Sodobni pristopi k besedotvorju

S sodobnejšimi pristopi k besedotvorju se ukvarja Irena Stramljič Breznik, ki v poskusnem *Besednodružinskem slovarju slovenskega jezika* (2004) v slovarskem delu obravnava 666 besednih družin, v katerih je razvrščenih 11.135 morfemiziranih besed. Za našo raziskavo se zdi pomemnejša monografija *Tvorjenke slovenskega jezika med slovarjem in besedilom* (2010), v kateri so tvorjenke najprej predstavljene z vidika slovarja, v drugem delu, kjer so tvorjenke funkcijsko in oblikovno opredeljene z vidika besedila, pa se pokažeta dinamika in kreativnost tvorjenosti, ki je pogojena prav s (so)besedilom. V slovensko jezikoslovje vpelje pojem *grafoderivatov*, tj. poseben tip novotvorjenk, ki za učinkovanje uporabljajo grafične in ortografske prvine (npr. S!mobil, Bank@Net, mi2 'midva' itd.) (Stramljič Breznik 2010: 152–167). Z novimi besedotvornimi postopki se ukvarjajo še Alenka Gložančev (2000), ki razločuje med t. i. delnimi zloženkami (zloženke s kombinacijo cele in krajšane zloženke), izzloženskimi osamosvojenkami (tip *bio*, *eko*) in krajšankami (sicer imenovani tudi krni). Podobno se predvsem z nesistemskimi načini novih tvorjenk v slovenskem jeziku ukvarja Nataša Logar (2003, 2005, 2012), Andreja Žele (2012, 2013) pa je predstavila besedotvorne značilnosti glagolskih tvorjenk na splošno in v povezavi z ekspresivnostjo kot besedotvorno prvino. V svojih raziskavah povezuje besedotvorje in besedilotvorje in ponuja prikaz njunega medsebojnega vpliva v triadnem razmerju besedilo – žanr – diskurz.

4. Stilistika

Stilistika je veda o stilu kot načinu izražanja in oblikovanja, tj. o izboru in načinu rabe jezikovnih, nejezikovnih ali umetniških sredstev ter uveljavljenih postopkov. Jezikovna stilistika (lingvostilistika) je s preučevanjem besedotvornih, leksikalnih, skladenskih, oblikoslovnih in glasovnih možnosti jezika lahko *praktična* (glede na namen) ali *funkcijska* (glede na funkcijo sporočila/besedila) ali pa raziskuje in analizira posamezna besedila, da ugotavlja splošne zakonitosti stilizacije jezikovnih pojavov (Unuk 2013: 121–122). Stil po Korošču (1998: 8) zajema naslednje prvine: kot pojav je vsebovan v jezikovnem sporočilu, zato po saussurjevski dihotomiji spada k *parole*, torej k uporabi jezika, ne k jeziku kot sistemu (kot *langue*) (sistemski vidik stila). Stil se kaže na vseh

ravnih jezika (postopkovni vidik stila). Izbor jezikovnih sredstev pri sporočanju je odvisen od tvorčevega namena (teleološki vidik stila), kar se kaže v besedilu ne glede na prenosnik. Stil se v besedilu kaže s svojevrstno organizacijo jezikovnih prvin, zato je poleg vsebinskih in jezikovnosistemskih prvin ena od konstitutivnih prvin besedila (besedilotvorni vidik stila). Za jezikovni stil velja, da v sporočanju deluje samo, če tvorec in naslovnik razpolagata z obema skupno vrednostjo koda (sporočanje vidik stila).

Ko bom v nadaljevanju govorila o besedotvorni in besedilotvorni stilistiki, stila ne bom pojmovala kot avtorske značilnosti (tudi če gre za t. i. *avtorske* tvorjenke), pač pa kot stil besedila/žanra/diskurza, ki omogočajo oz. dovoljujejo tak (stilno nevtralen ali zaznamovan) način tvorbe novih besed. To pomeni, da v besedilotvornem procesu tvorec besedila ali skupina uporabnikov daje prednost določenemu načinu izražanja. Jezik kot sistem nam ponuja izbiro izraznih sredstev, ki se z uporabo v določenem besedilu izrazijo kot stil. Z vidika slovarja je to razvidno na dveh ravnih – z ekspresivnimi kvalifikatorji (ekspr(esivno), ljubk(ovalno), slabš(alno), vulg(arno), itd.) na eni strani in stilno-plastnimi na drugi (knjiž(no), pog(ovorno), publ(icistično) itd.). To pa pomeni tudi, da je način tvorbe v nekem tipu besedila pričakovan, in ni stilno zaznamovan, kot bi bila izbira teh istih jezikovnih sredstev v neki drugi besedilni zvrsti. Opozoriti pa je treba še na razlikovanje t. i. inherentne ekspresivnosti, tj. ekspresivnost v besednem pomenu (npr. z izbiro besedotvornih jezikovnih sredstev; za primer navajam priponsko obrazilo *-ar*: *krščanar*, *reklamar*) kot posledica besedotvornih in pomenotvornih procesov, od adherentne ekspresivnosti, tj. ekspresivnost, ki je pridobljena iz besedila (*tiskovka* 'tiskovna konferenca' v pogovornem jeziku : *tiskovka* kot zapis v časopisu).

Stilno najbolj zaznamovana so ekspresivna sredstva (Mistrík v Unuk 2013: 123). Razmerje med skladnjo in besedotvorjem omogoča prepoznavanje izvirnega pomena morfemov v smislu nabora obrazil, ki odraža obseg in širino besedotvornih zmožnosti v slovenščini. Te so bistvene tudi za zaznamovano ekspresivno izražanje. Načelno pa velja, da sta intenzivnost in ekspresivnost določenega obrazila v obratnem sorazmerju s pogostnostjo njenega pojavljanja – ekspresivnost se z zviševanjem rabe zmanjšuje (Žele 2012: 93). »Ekspresivnost se samoumevno veže na knjižno ali pogovorno plast jezika« (prav tam).

5. Spletni blogi

Blog (tudi spletnik²⁴) je skrajšana oblika angleške besede *weblog* 'spletni dnevnik'. Definiramo ga kot z objavami stalno ažurirano spletno stran, na kateri se v obratnem kronološkem redu nizajo prispevki, usmerjeni k različnim temam (Strehovec 2007: 94). Gre za sodoben pojav, ki sodi k *spletu 2.0* in je razcvet doživel predvsem v prvih letih 21. stoletja. Primerni so za različne namene od oblikovanja osebnega spletnega profila oz. za osebno spletno stran do objav strokovnih vsebin, za katere so se uveljavili izrazi *področni blog* (npr. o slovenski literarni zgodovini), *blog na določeno temo* (npr. o zgodovinskem romanu), lahko pa tudi *osebni blog* humanista, raziskovalca ali pedagoga, ki svoje izkušnje in nasvete sporoča strokovni skupnosti (Hladnik 2014: Strokovni blog).²⁵ Blogi so lahko tudi institucionalni oz. korporativni (Crystal v Michelizza 2015: 95), če je avtor bloga neka institucija.

Ker je blog po eni strani, kot nakazuje že ime – dnevnik, je močna komponenta avtorskost, velik pečat blogu da blogar sam, tudi z izbiro jezikovnih sredstev, v okviru katerih bodo za nas še posebej zanimala sredstva, rabljena za tvorbo novih besed. Po drugi strani pa je to medij, ki spodbuja interaktivnost, odzivnost, torej mora v bralcih spodbuditi odnos do prebranega, jih šokirati, presenetiti, prepričati v kaj itd., zato ni presenetljivo, da je izbira jezikovnih sredstev pomemben dejavnik in hkrati stilski pokazatelj te posebne vrste besedila.

5.1 Problem zvrstnega opredeljevanja spletnih blogov

Že pri površnem branju vidimo, da ena od opredelitev knjižnega jezika kot zvrsti, rabljene v besedilih, namenjenih javnosti, za omenjeno vrsto besedil ne velja popolnoma. Pogosto namreč vdirajo pogovorne prvine, neknjižne, ekspresivne besede, tudi vulgarizmi. Termin zvrstnost je sicer v slovenski prostor vpeljal Toporišič s knjigami *Slovenski jezik 1–4*, ki je v veljavi še v Slovenski slovnici (2004) (Michelizza 2015: 79). Socialne zvrsti (2004: 13–27) deli na knjižne (zborni in splošno- ali knjižnopogovorni

---

²⁴ <http://www.islovar.org/izpisclanka.asp?id=7089>.

²⁵ Gl. Hladnik, Miran: Informacijska družba. *Nova pisarija: Strokovno pisanje na spletu*. Wikiknjige. https://sl.wikibooks.org/wiki/Nova_pisarija#Strokovni_blog. Dostop 1. 6. 2016.

jezik) in neknjižne (narečja in pokrajinsko pogovorni jeziki). Spremljevalne podzvrsti so še interesne govorice (sleng, argo in žargon). Problem, ki ga v tovrstno delitev vnašajo spletna besedila oz. v tem primeru blogi, je namreč, da gre sicer (večinoma, ni pa nujno) za besedila v *knjižnem jeziku*, v katera pa je vnesenega več »sproščenega«, pogovornega ali od knjižne norme odstopajočega besedja. Primernejša se mi v tem kontekstu zdi Skubičeva teorija sociolektov (2003), ki pri novi opredelitvi socialne zvrstnosti uporablja izraz sociolekt kot posebno vrsto jezika, ki je zaznamovana s specifičnimi življenjskimi in komunikacijskimi razmerami skupin govorcev in njihovimi specifičnimi pogledi na svet.

5.1.1 Teorija sociolektov

Skubic (2005: 172–233) ločuje med tremi sociolekti, (1) kultiviranimi (z nadkultiviranimi), (2) obrobnimi in (3) ekscesnimi s sociolekti.

(1) Ena od značilnosti kultiviranih sociolektov naj bi bila hiperkorektnost, tj. »pojav, ko govorci iz nižjega srednjega razreda prehitijo skupino z najvišjim statusom v svoji težnji po rabi oblik, ki veljajo za pravilne in primerne za formalne sloge«. Za ta sociolekt je značilna je zapletenejša skladnja z daljšimi povedmi in večjo abstrakcijo, razpon rabe leksike je od raznovrstnih področij do specializiranega izrazja. Na ravni leksike se kaže specifičen odnos do purizma (odklanjanje tujk, predvsem novejših). Druga pomembna lastnost je evfemizem, s čimer se ta družbeni sloj distancira do telesnega in daje prednost racionalnosti, občutku za primernost in zmernost (Skubic 2005: 189).

(1.1) Podskupina je t. i. nadkultivirani sociolekt, značilen za ekonomsko in intelektualno elito. Govorci tega sociolekta se oddaljujejo od norm in pravil, ki jih pravzaprav postavljajo sami, zato jih lahko tudi kršijo, s tem se od kultivirane govorice oddaljujejo in tvorijo nekakšen prestižni ekscesni sociolekt.²⁶

(2) Obrobni sociolekti so razdeljeni na podeželske, mestne in priseljske. Govorijo se v majhnih, tesno povezanih skupnostih. Nasprotno od kultiviranih sociolektov

---

²⁶ Npr. »Ni dvoma, da je Đuro duhovit in popularen avtor. Toda programska odločitev Pop TV, da bo do konca avgusta kar petkrat na teden predvajala prve tri sezone njegove **idiotske** serije Naša mala klinika, je bizarna. Gre za programski **flop**, ki bo zadovoljil zgolj Đurotove ortodoksne fane, vsem drugim pa dokazal, da Pop TV zmanjkuje **štofa** (Poudarila Š. A.)«. Vir: <http://crnkovic.blog.siol.net/2006/08/03/slovenski-problem-z-bosancem/>, dostop: 1. 6. 2016.

je zanje značilen disfemizem. Vdor tega sociolekta v blogovska besedila je v primerjavi z ostalimi manjši, ker gre večinoma za govorjeni jezik.

(3) Z ekscesnimi sociolekti Skubic poimenuje skupine govorcev, ki skušajo izstopiti iz prevladujočega družbenega razmerja moči in do njega zavzemajo distanciran, brezbrizen ali kritičen odnos. Svoja stališča govorci ekscesnih sociolektov izražajo s provokacijo – z množično, namerno pretirano rabo inovativnih jezikovnih sredstev, izposojenkami iz tujih jezikov in vulgarizmov – in sistematično po načelu relaksacije, predvsem na tistih področjih, ki jih dominantna kultura potiska v ozadje (hedonistična področja, kot so spolnost, omama ipd.), ali na specifičnih področjih, povezanih z njihovo kulturo.²⁷ Ti sociolekti so pogosto kritizirani, predvsem zaradi svojega ekskluzivizma (veliko negativnih izrazov za druge) in radikalno ekscesno nastrojenih, vulgarnih prvin, a zaradi inovativnosti tudi sprejeti kot duhoviti (2003a: 304).²⁸

(3.1) Posebna skupina so postekscesni sociolekti, za katere Skubic (2005: 242) navaja, da bi jih danes težko poimenovali sociolekt, saj se identifikacija z njim izgublja, kar je posledica tega, da se identiteta staplja z vlogo, podobo in zasebnost z javnostjo. V slovenski kulturi se je začel razvijati v osemdesetih letih v stiku ekscesnega in predvsem nadkultiviranega sociolekta. Njegov razvoj so omogočile nove družbene in ekonomske razmere v globaliziranem neoliberalnem kapitalizmu, jedro sprememb Skubic opiše kot »dvosmerno približevanje, brisanje meje med objektivnim in praktičnim« (2005: 233), kar je najbolj vidno pri vdiranju sociolektov v tradicionalne kulturne žanre zaradi ekonomske učinkovitosti v komunikaciji (nekakšna jezikovna osvoboditev v množičnih občilih, oglasih ipd.). Jezikovno sproščanje se nadaljuje med družbeno elito, novost pa je, da je najizraziteje v t. i. novem srednjem razredu, ki v družbi prevzema vse dominantnejšo vlogo. Jezik tega razreda

---

²⁷ Crystal (2011: 62) je analiziral vzroke, ki lahko vplivajo na to, da besedilo na internetu ni zapisano v standardnem jeziku – uporabnik lahko ne pozna standardnega zapisa, lahko ga pozna, vendar se s tem ne obremenjuje, lahko nima tipkarskega znanja, da bi zapisal pravilno, lahko pa gre tudi za zavestno odločitev neuporabe standardnega zapisa, da bi se približal rabi svojih vrstnikov, da bi dosegel posebne stilne učinke ali pa gre za kombinacijo več naštetih razlogov (Michelizza 2015: 103).

²⁸ Npr. »Najprej me ne uboga in v avto pride čisto naga, potem pa jo moram umovati, ker ji je vroče. Preklete razvajene pičke.« Vir: <http://iztokgartner.si/seks/coco-de-mal>, dostop: 1. 6. 2016.

je res izšel predvsem iz ekscesnega, vendar danes ni več tak, saj so nosilci uveljavljeni posamezniki javnega življenja. Postekscesni jezik je manifestiral postmodernistično načelo »vse je mogoče«, a ni napadalen in v pisnih žanrih ne izziva (forma standardnega jezika, a ohlapnejša). Ta je zlasti vidna v novih družbenih gibanjih, nastrojenih proti komercializaciji, govor pa je bogat z izrazito intelektualno frazeologijo pretežno skrajno levega političnega diskurza (prav tam: 243). Tak govorec deluje visoko kultivirano, saj operira s formalno kulturnim izrazjem.²⁹

Seveda pa med besedili in sociolekti ni tako ostrih ločnic – predvsem blogarski zapisi združujejo več sociolektov, saj je lahko avtorjev več, še očitneje pa je to v primerjavi blogarskih objav in komentarjev uporabnikov – ti lahko v oblikovanje blogarskega prispevka vstopajo iz najrazličnejših socialno-ekonomskih okolij in izobrazb, velikokrat pa je to tudi nemogoče ugotavljati zaradi anonimnosti komentatorjev.

5.2 Blog kot tip elektronsko posredovane komunikacije

S posredovanjem besedil po elektronskih medijih in kompleksnostjo jezikovnih prvih, ki jih ta besedila prinašajo, se poraja tudi vprašanje o tradicionalnem pojmovanju funkcijske zvrstnosti v slovenskem jezikoslovnem prostoru. Na pomembno problematiko v okviru besedilne zvrstnosti v povezavi s spletnimi besedili opozori Michelizza (2015: 83–88), in sicer da so opredeljene funkcijske zvrsti po Toporišiču (2000: 27–32), to so praktičnosporazumevalna, publicistična in umetnostna besedila, pomanjkljive za opredeljevanje zvrsti spletnih besedil, ki so vse to in še več. Splet je namreč postal pomemben tako za vsakodnevno komunikacijo z znanci, publicistična besedila kot tudi vir strokovnih in znanstvenih besedil. Avtorica opozarja, da so sodobni elektronski mediji s seboj prinesli tudi nove zvrsti, zaradi različnih pojavnih oblik (elektronska pošta, blog, klepetalnica, tвит itd.) pa jih je nemogoče obravnavati

---

²⁹ Npr. »V času, ko smo soudeleženi pri tako hudem razčlovečenju ljudi, se lahko vendarle že nehamo spraševati, kakšni ljudje so begunci. Resnično vprašanje je, kakšni ljudje smo mi. Edini uravnotežen odziv na situacijo je solidarnost – zato je treba izreči velik **respect** vsem ljudem, ki na različne načine pomagajo prebežnikom na njihovi poti in ki od države zahtevajo politiko odprtih meja. To ni idealiziranje beguncev, to je normalen odgovor na stisko sočloveka. Ostale, predvsem novinarje, pa prosim, da pred nadaljnjim razkrivanjem "resnice" o beguncih preberete še kaj več kot to, ali v izredno nehumanih razmerah ločujejo odpadke (Poudarila Š. A.).« Vir: <http://www.ntoko.si/v-sluzbi-resnice/>, dostop: 1. 6. 2016.

homogeno in jih zato tudi poimenovati kot bodisi zvrst, besedilni tip ali žanr. Predlaga širše poimenovanje *tipi elektronsko posredovane komunikacije*, znotraj teh pa se pojavljajo različni *tipi besedila* (blog je npr. tip elektronsko posredovane komunikacije, znotraj katerega se lahko pojavijo različni tipi besedila – dnevniški zapis, esej, pesem, oglas, strokovno besedilo itd.). Na tem mestu izpostavljam še besedilnotipsko opredelitev leksike po Žele (2007), ki opozarja na »splošnozvrstno nezmožnost opredelitve besedja in s tem hkrati na nujnost prehoda od presplošne in zato premalo uporabnostno konkretne zvrstnosti k zvrstni tipologiji konkretnih besedil, ko lahko govorimo o konkretnih tipih besedil s specifičnim besedjem in skladiškopomensko rabo« (Žele 2004: 143). Predlaga besedilnotipsko opredelitev leksike z oblikovno-obsegovnega vidika in vsebinsko-zvrstnim merilom, upoštevajoč tudi prenosnik (Žele 2007: 110).

Za analizo novega besedja v tej magistrski nalogi so kot sinteza omenjenih ugotovitev jezikoslovcev opredeljeni naslednji besedilni tipi znotraj bloga kot elektronsko posredovane komunikacije:

- (1) Besedila, ki posredujejo nestrokovne vsebine s področja družabnega življenja, mode, popularne glasbe, »zvezdniskega življenja«, kuharskih receptov ipd., v nadaljevanju označujem z B_d (blogovsko družabno);
- (2) Besedila, ki posredujejo družbeno aktualne teme v obliki komentarjev, z vključevanjem avtorjevega mnenja ali zgolj posredovanja aktualnih gospodarskih, političnih in družbenih dogodkov, v nadaljevanju označujem z B_{da} (blogovsko družbeno aktualno);
- (3) Besedila, ki znanstvena spoznanja prenašajo k širši množici in jih na nek način popularizirajo, in so tematsko usmerjena na določeno področje, panogo ali znanost, v nadaljevanju označujem z B_s (blogovsko strokovno).

V razmerju diskurz – žanr – besedilo, pri čemer je »diskurz celota diskurzivnih praks v družbi in vključuje sistem različnih žanrov, žanr pa se kot odsev družbeno/situacijsko-kulturnega konteksta zapisuje v strukturno-pomensko enoto, ki je besedilo« (Žele 2013: 126) (žanr je torej v najširšem smislu oznaka za tip besedila), lahko blogovstvo označimo tudi kot diskurz, vsakega od obravnavanih sklopov (družabne bloge, družbeno aktualne bloge in strokovne bloge) pa kot posamezne žanre.

6. Analiza

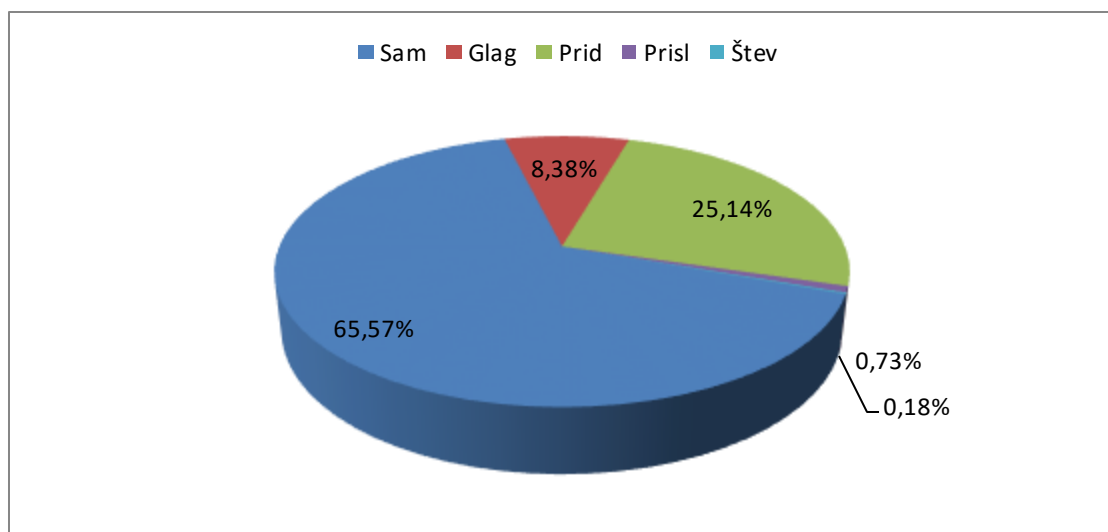
Leksika je skladenjskopomensko soodvisna z besedilom, ta soodvisnost se zlasti eksplicitno odraža v tvorjenkah, ki odpirajo tvorbeno-pretvorbeni vidik med tvorjeno leksiko in skladnjo (Žele 2013: 503). To, enostavno povedano, pomeni, da se besedotvorna stilistika osmišlja v besedilu, saj se besedotvorni sistem jezika uresničuje šele v sobesedilu, v kontekstu. Govorimo lahko torej o soodvisnosti besedotvorja, ki, grobo rečeno, pomeni skladanje morfemov, in besedilotvorjem, ki ga lahko opredelimo kot skladanje besed, leksike. Že sama tvorjenka deluje kot besedilo (je nekakšno »besedilo v malem«). Z analizo njunega medsebojnega delovanja pa lahko ugotavljamo, k čemu težijo spremembe v jeziku. Nova leksika namreč zahteva rabo podobnih ali enakih skladenjskih vzorcev – novi besedotvorni vzorci namreč vnašajo skladenjske spremembe, močno besedotvorno in besedilotvorno stilistiko pa imajo tudi t. i. sistemsko nepredvidljive tvorjenke, sklopi krnitve idr. Za prikaz razmerja med besedotvorjem in besedilotvorjem so izbrane novejšje tvorjenke glede na besedilni tip, v katerem so se izkazale za pogoste in katerih analiza je pokazala prevladujoče besedotvorne postopke v razmerju z drugimi tvorjenimi in netvorjenimi leksemi. To pomeni, da je prikazana vzajemna povezanost uporabljenega tipa leksike z izbranim tipom besedila in obratno. Z vidika povezave besedotvorja in besedilotvorja bomo v nadaljevanju skušali prikazati naslednje postavke:

- (1) v katerih tipih besedil nastaja največ novih tvorjenk,
- (2) kateri so glavni vzroki za generiranje nove leksike v posameznih besedilnih tipih,
- (3) kakšni in kateri postopki omogočajo nastajanje sistemsko predvidljivih in nepredvidljivih novih tvorjenk,
- (4) za katere tipe besedila je značilna večja ekspresivnost/pogovornost pri tvorbi,
- (5) preveriti, na kakšen način novejša leksika aktualizira besedotvorje kot nek proces/delovanje v konkretnem besedilnem tipu.

Pri iskanju blogovskih besedil sem poskušala narediti čim bolj uravnotežen nabor v smislu zajeti tako ženske kot moške avtorice in avtorje, poiskati količinsko uravnotežene prispevke vseh besedilnih tipov, poskrbeti, da je vsaka od treh preučevanih skupin čim bolj enakovredno zastopana in da prispevki niso z enega spletnega mesta, ampak raznoliki. Analizirani prispevki so tako s tematskih kot avtorskih blogov. Besedilne potrditve sem iskala v korpusu *Gigafida* in spletnih iskalnikih *Google* in *Najdi.si* – pri zbiranju gradiva so bili upoštevani samo enobesedni leksemi, analizo pa sem s korpusnim pristopom dopolnila še za dokazovanje rabe in ustaljenosti z oblikovanjem stalnih besednih zvez.

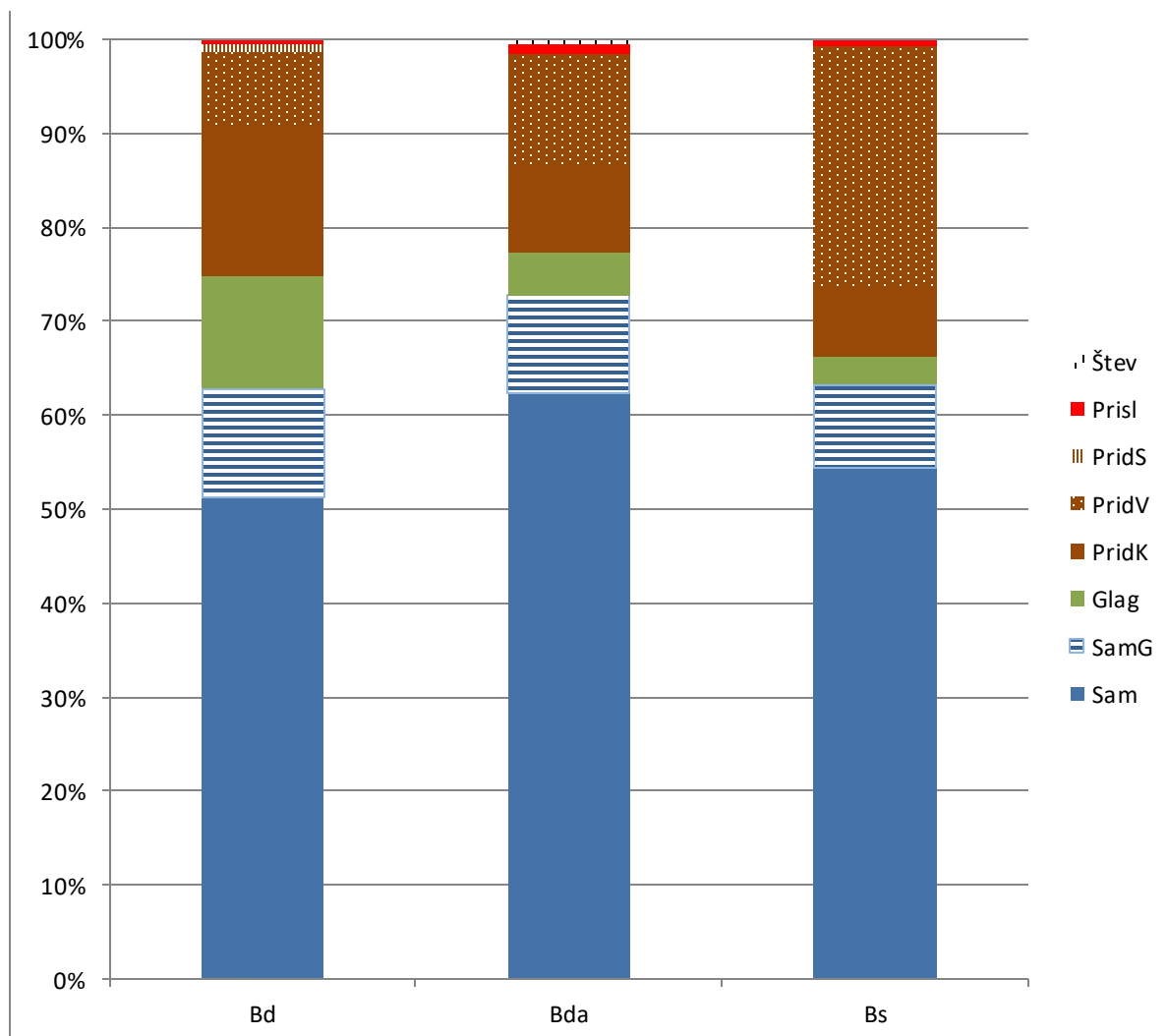
Skladenjsko besedotvorje nas opozarja, da skladenjska razmerja v besedilu prehajajo v razmerja med morfemi v tvorjenki – vse se torej ponovi v smislu razmerje morfemov v besedi : razmerje besed v besedilu. V analizi bo sistemski vidik tvorjenk nadgrajen s funkcijskim vidikom (ki se s skladenjskim vidikom dopolnjuje), torej z aktualizacijo besedotvorja v konkretnem besedilnem tipu.

Iz besedil je bilo izluščenih 555 novih tvorjenk, od tega 211 tvorjenk v tipu B_a (blogovsko družabno), 209 v tipu B_{da} (blogovsko družbeno aktualno) in 135 v tipu B_s (blogovsko strokovno). Prevladujejo samostalniki (65, 57 %), sledijo pridevniki (25, 14 %), glagoli (8,38 %), prislovi (0,73 %) in števnik (0,18 %).

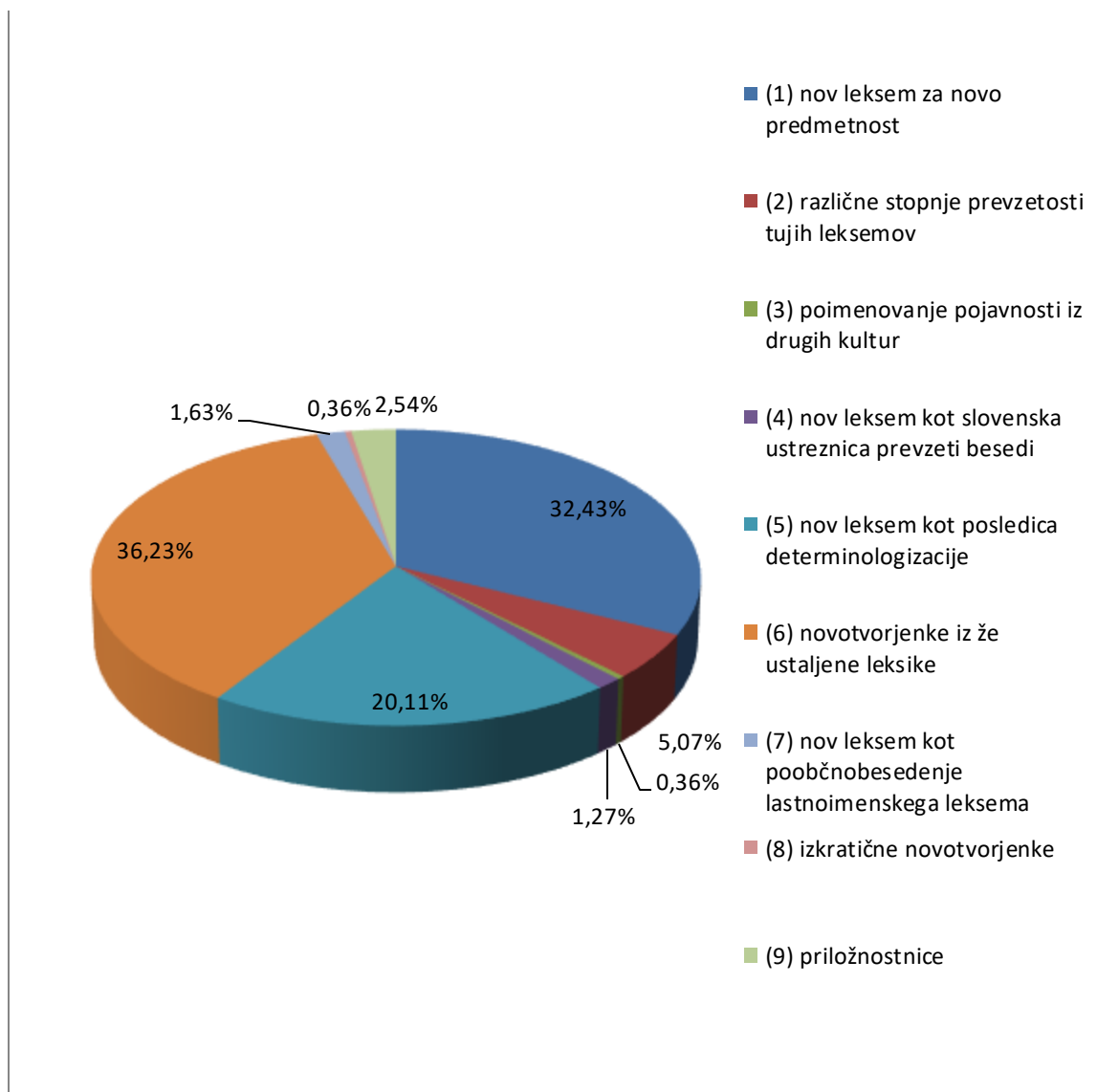
Graf 1: Nove tvorjenke po posameznih besednih vrstah

Tudi v vseh treh tipih besedil posamično je prevladujoča samostalniška tvorba (Sam), od katerih sem ločila glagolnike (SamG). Novi tvorjeni glagoli prevladujejo v tipu B_d, najmanj jih je v tipu B_s, kjer je pogostejša zveza pomensko temeljnih (netvorjenih, splošnih) glagolov ob specializiranem samostalniku, glagolniku ali besedni zvezi z vrstnim pridevnikom (PridV), ki zato pričakovano prevladujejo v tem tipu v primerjavi z B_d in B_{da}. Za ostala žanra, predvsem B_d, so med novimi tvorjenimi pridevniki pogostejši kakovostni (PridK) za opredeljevanje lastnosti.

Graf 2: Besednovrstna opredelitev novejšega besedja po posameznih besedilnih tipih

Kot opredeljeno v poglavju *Novejša slovenska leksika z vidika nastanka*, prikazuje spodnji graf odstotkovni delež devetih različnih vzrokov za generiranje nove leksike v vseh novih tvorjenkah ne glede na besedilni tip. Nadalje je v tabeli navedeno skupno in posamično število besed v vsakem od besedilnih tipov (B_d , B_{da} in B_s). Trije primeri, pri katerih gre bodisi za aktualizacijo stare leksike (*mrežiti (se)*, *podplačati*), kar z besedotvornega vidika ni relevantno za našo raziskavo, bodisi za konverzijo besedne vrste iz pridevnika v prislov (*dolgoročno < dolgoročen (SSK)*), niso zajeti v spodnje grafe.

Graf 3: Grafični prikaz vrste novejšje leksike v blogih

Skupno v vseh treh tipih besedil največ novejšje leksike nastaja kot tvorba iz že ustaljene leksike (36 %), kar 48,8 % je takih novih tvorjenk v tipu B_d, nekaj manj (38,3 %) je omenjena tvorba produktivna v tipu B_{da}, kjer je največ novih tvorjenk posledica poimenovanj za novo predmetnost (44 %), najmanj pa nove tvorjenke iz ustaljene leksike nastajajo v tipu B_s (12,6 %). V zadnjem pričakovano s porastom prevladujejo tvorjenke, ki v splošno rabo prišle kot posledica determinologizacije (kar 69,2 %) oziroma so še vedno na meji med termini in t. i. determinologizirano leksiko. Zelo opazno odstopanje je tudi v leksiki, kjer se zapis še ni ustalil in se srečujemo z različnimi stopnjami prevzetosti v besedilu (npr. citatno, tako citatno kot podomačeno ali že samo podomačeno), največ variantnosti je v tipu B_d (10,4 %), v tipu B_s pa na primer tega ne zaznamo. Zdi se, da je nova leksika kot rezultat poobčnobesedenja lastnoimenskih leksemov domena besedil z družbeno aktualnimi vsebinami, pri katerih gre predvsem za poimenovanje oseb, ki se čutijo pripadne določeni politični opciji (*titoisti, janšisti, podobnikovci*) ali pojav, ki ga sproži kaka politična oseba (*virantovanje*).

	B _d	B _{da}	B _s	Skupaj
(1) nov leksem za novo predmetnost	70	92	17	179
(2) različne stopnje prevzetosti tujih leksemov	22	6	/	28
(3) poimenovanje pojavnosti iz drugih kultur	2	/	/	2
(4) nov leksem kot slovenska ustreznica prevzeti besedi	4	2	1	7
(5) nov leksem kot posledica determinologizacije	3	14	94	111
(6) novotvorjenke iz že ustaljene leksike	103	80	17	200
(7) nov leksem kot poobčnobesedenje lastnoimenskega leksema	/	8	1	9
(8) izkratične novotvorjenke	/	2	/	2
(9) druge, priložnostno tvorjene besede	5	7	2	14

Tabela 1: Vrsta novejšje leksike v blogih

5.1 Vzajemna povezanost besedotvornega in besedilotvornega delovanja

Soodvisnost besedotvorja in besedilotvorja je vezana na (1) leksemski in (2) besedilni oz. slovnični vidik (Žele 2013: 126–127). Z leksemskega vidika bo osvetljena (1) besedotvorna zgradba leksemov in pomenotvorna aktualizacija obrazil, (2) obrazilna sinonimija znotraj istega besedotvornega pomena in (3) nesistemska tvorba ter besedotvorne igre in ekspresije glede na konkretno besedilo. Besedilni vidik tem postavkam nudi pravo okolje, v katerem se ta razmerja lahko različno uresničujejo, kar pomeni, da združuje uporabo jezikovnih (besedotvornih) sredstev z besedilom. Stil se ustvarja z razmerjem med rabljeno leksiko in tipom besedila, v katerem ta leksika nastaja oziroma prevladuje.

Z vidika besedotvornih vrst novih tvorjenk prevladujejo izpeljanke (62,0 %), precej blizu so zložanke (14,6 %) in sestavljanke (14,4 %), opazno manj pa je tvorjenk iz predložne zveze (2,2 %). Več je nesistemske tvorjenke besed (6,8 %). Največji delež izpeljave znotraj treh tipov besedil je v B_d (68,2 % vseh novih tvorjenk v tem tipu besedil), najmanj v B_s (49,6 %). Približno enako so v B_{da} in B_s zastopane sestavljenke (okoli 17 %), manj v B_d (10 %). Največja razlika je pri novi tvorbi z zlaganjem, ki prevladuje v B_s (28 % vseh tvorjenk tega tipa besedil), več kot pol manj jih je v B_{da} (12,4 %), še manj pa v B_d . Obratno je nesistemska tvorba domena besedil z družabno tematiko (9,5 %), manj družbeno aktualnih tem (6,7 %), pričakovano najmanj pa strokovnih vsebin (3 %).

	B_d	B_{da}	B_s	Skupaj
Navadne/modifikacijske izpeljanke	144	133	67	344
Sestavljanke	21	36	23	80
Zložanke	17	26	38	81
Tvorjenke iz predložne zveze	7	2	3	12
Nesistemske tvorjenke	20	14	4	38

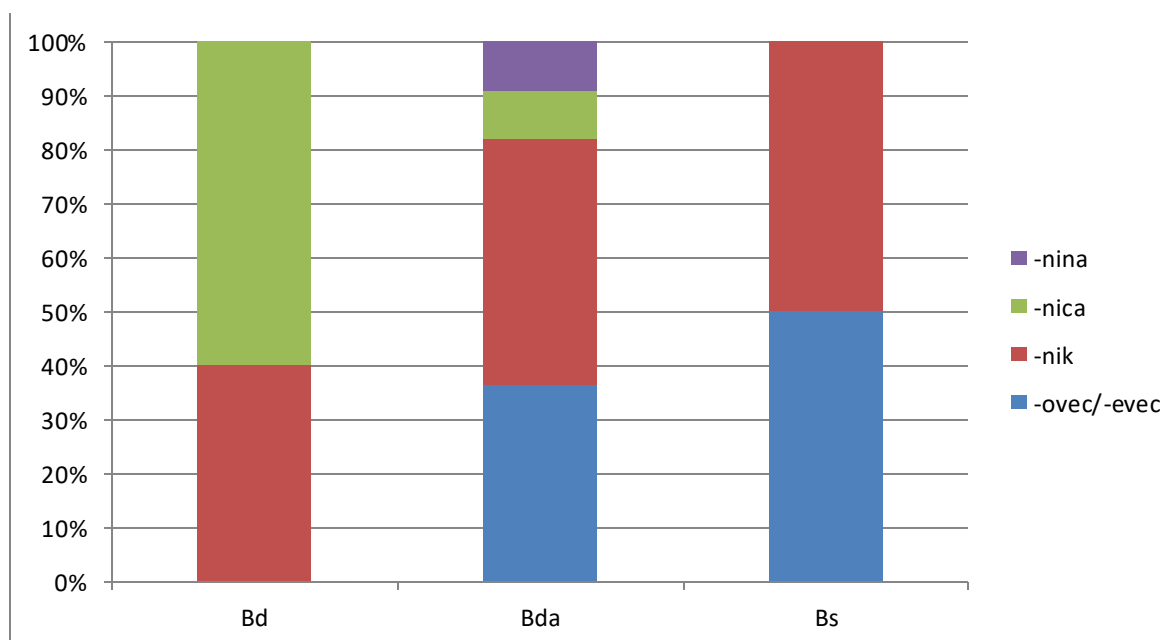
Tabela 2: Besedotvorne vrste novih tvorjenk

5.1.1 Besedotvorna zgradba leksemov in pomenotvorna aktualizacija obrazil

Pri ugotavljanju načina tvorjenosti besede aktualiziramo tip tvorjenke, to pa je vezano na pomenotvorni vidik (že obrazilo ima pomen), npr. *-ec* (Vd), *-ek* (Rd), *-ilo* (sredstvo), *-išče* (mesto), če naštejemo samo nekatere. Obrazila torej aktualizirajo predviden besedotvorni pomen.

Znotraj sistemsko predvidljive tvorjenosti se je kot najproduktivnejši besedotvorni postopek pokazala izpeljava (višjestopenjske izpeljanke). Višjestopenjskost izpeljank izkazuje že morfemski sestav priponskih obrazil, npr. na *-nica*: *lepotilnica*, *masažnica* (B_d), in na *-ovec/-evec*: *podobnikovec*, *proplusovec*, *agrokorjavec*, *pipistrelovec*. Frekventno obrazilo je *-nik*: *estradnik*, *okoljevarstvenik*, *obvestilnik*, *mobilnik* (nasproti *mobilec*) (B_{da}), *brskalnik*, *superzvezdnik* (B_a), *vodstvenik*, *nevroznanstvenik* (B_s). Redkejša je *-nina*: *igralnina* (B_{da}).

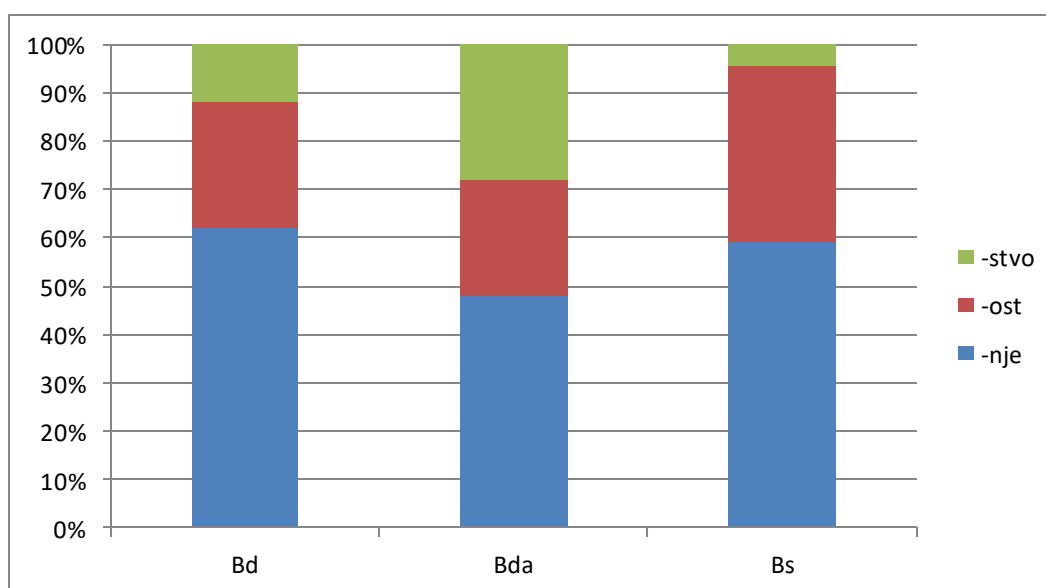
Graf 4: Višjestopenjskost izpeljank (z obrazili *-ovec/-evec*, *-nik*, *-nica*, *-nina*) v vseh treh tipih besedil

V smislu zgoščevanja propozicije sta že ustaljeni pa tudi najbolj produktivni dve obrazili – prvo tako je *-nje* (pomen procesualnosti, delovanja), ki se razvršča tako na neprevzete kot prevzete osnove: *butalovanje*, *glupiranje*, *blendanje*, *debiliziranje* (nasproti

debilizacija), dopingiranje, fotkanje, *hejtanje, klicarjenje, kupončkanje, miksanje, pavšaliziranje, pirčkanje, preizpraševanje, prenažiranje, razčustvovanje, rolanje, savnanje, sekstanje, starševanje, supanje, svinganje, šopingiranje, tverkanje, viharjenje (brainstorming), zakajanje, zorbanje (nasproti zorbing) (Ba); blefiranje, dekanovanje, deziluzioniranje, downloadanje, izkoreninjevanje, menedžiranje, mobingiranje (nasproti mobing), nekreditiranje, nesubvencioniranje, pofužinjevanje, preusposabljanje, prostovoljenje, psihologiziranje, razdolževanje, razpoznanje, reinvestiranje, samopodcenjevanje, samoodpovedovanje, skvotiranje, tračarjenje, virantovanje, znamčenje (Bda); botaniziranje, kreteničenje, googleanje, grozdenje, moderiranje, nadgrajevanje, prasevanje, predalčkanje, razsrediščenje, razvzorčenje, submitiranje, ultracentrifugiranje (Bs).

Drugo zelo pogosto obrazilo pri zgoščevanju propozicije je *-ost* (pomen lastnosti): *barbarskost, bedastost, belopoltost, družinskost, glamuroznost, klišejskost, najstniškost (nasproti najstništvo), svetovljanskost, vasezagledanost, zafnanost (Ba); alarmantnost, fiksiranost, integriranost, manipulativnost, razbohotenost, reguliranost, rentabilnost, tabloidnost, zakomplekasnost, zateženost (Bda); ankisoznost, biokompatibilnost, citiranost, luminoznost, permutiranost, profitabilnost, vrtinčnost, aplikativnost (Bs).*

Produktivno je tudi obrazilo *-stvo* (pomen dejavnosti): *fanovstvo, vsejedstvo (Ba), čefurstvo, grebatorstvo, japijevstvo, menedžerstvo, okoljevarstvo, piarovstvo, šentflorjanstvo, bleferstvo, popevkarstvo, komentatorstvo (Bda) itd.*

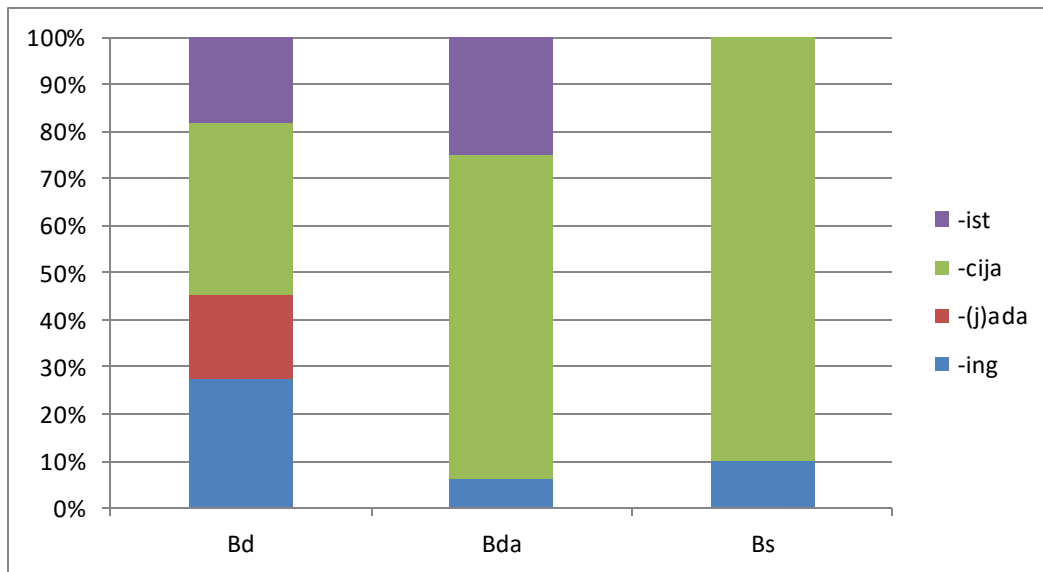
Graf 5: Poimenovanje kot zgoščanje propozicije (z obrazili *-nje, -ost, -stvo*) v vseh treh tipih besedil

Pri najpogosteje rabljenih domačih obrazilih je očitna tudi zabrisanost oz. nevtralizacija slovničnih kategorij živosti in človeškosti, npr. (1) *poganjalec* 'kolo brez pedal, ki otroku pomaga pridobiti ravnotežje' (tudi *poganjalček*), *mobilec*, *tatarec* : *medijec*, *neoliberalc*, *podhranjenec*, *polintelektualec*, *pozitivec*, *retardiranec*, *zdolgočasenec*, *pivovarec*, *zategnjenec* itd. Nekatero nove tvorjenke pa s širitvijo pomena brišejo kategorije živost/živost-, človeškost/človeškost- znotraj izrazno iste besede, npr. (2) *izmenjevalec* 'naprava za izmenjevanje toplote s pomočjo plina, tekočine, navadno vode, zlasti pri ogrevanju, hlajenju' (ž- č-) in 'kdor si z izmenjevanjem prek posebnih spletnih omrežij nezakonito prisvaja, razmnožuje elektronske izdelke' (ž+, č+) (SSSJ),³⁰ *razgrajevalec* 'pomožna snov, ki po stiku s tekočino povzroči, da druga snov, navadno v obliki tablete, razpade na osnovne sestavine' in 'kdor se ukvarja z razstavljanjem starih, rabljenih predmetov in prodajo še uporabnih delov za rezervne dele' (SSSJ); (3) *hiphopar* (tudi *hiphoper*), *muzičar* (nasproti *muzičist*), *nepremičninar*, *pamfletar*, *prizidkar*, *tračar* (Ba); *vejpar*, *holivudar*, *hrbteničar*, *kolekcionar*, *kravatar*, *krščanar*, *očitkar*, *reklamar*, *tvitar* (Bda) : *večceličar* (Bs); (4) *bloger*, *kopipejster*, *svinger*, *vejper* (Bda) : *blender* (Ba); (5) *estradni*, *okoljevarstvenik* (Ba) : *brskalnik* (Ba), *obvestilnik* (Bda); (6) *mastrubator* (Ba), *grebator* (Bda) : *mineralizator* (Bs); (7) *fatalka*, *nosečka*, *izgubarka*, *grupijka*, *performerka*, *radodajka*, *raperka* (Bda) : *nacionalka*, *tiskovka* (Ba), *fotka* (Bda).

Bolj sproščeno in razrahljano standardizirano normo kažejo nove izpeljanke na *-ica* tipa *brezveznica*, *fenica* (tudi *fanica*), *frendica*, *brezveznica*, *tviterašica* in *hiphoperica* (tudi *hiphoperka*) (Bda); *-ič*: *komadič*, *pornič* (Ba) in *-aš*: *mitingaš*, *marketingaš* – pa tudi izlastnoimenske izpeljanke kot *pipistrelavec*, *janšist*, *titoist*, *virantovanje* ipd.

Opazna je raba prevzetih obrazil *-ing*, *-(j)ada*, *-cija*, *-ist*: *mobing* (tudi *mobingiranje*), *tverking* (tudi *tverkanje*), *šoping* (tudi *šopingiranje*), *brainstorming* (cit., sicer tudi *viharjenje*), *zorbing* (tudi *zorbiranje*), *doping* (*dopingiranje*); *hipsterijada*, *bondi(j)ada*; *fiksacija*, *diskreditacija*, *dokapitalizacija*, *fleksibilizacija*, *trivializacija*, *pasivizacija*, *protikorupcija*, *samokorekcija*, *samodestrukcija*, *samokorekcija*, *tajkunizacija* (Bda), *absorbicija*, *detoksifikacija*, *optimizacija*, *kohabitacija*, *kontekstualizacija*, *medikalizacija* (Bs) itd. ; *bekvokalist* (Ba), *konceptualist*, *klinetelist* (Bda).

³⁰ Krvina, Domen: Sprotni slovar slovenskega jezika, različica 2.0, www.fran.si, dostop 5. 5. 2016.

Graf 6: Raba prevzetih obrazil (-ing, -(j)ada, -cija, -ist) v vseh treh tipih besedil

Jezikovna raba sledi tudi naglemu razvoju in internacionalizaciji, kar se kaže v prevzemanju leksemov ali nabora posameznih jezikovnih sredstev iz drugih jezikov. Kadar se v tvorjenki družijo domače in prevzete besedotvorne sestavine – bodisi neprevzeti koren s prevzetim obrazilom ali obratno – govorimo o jezikovni hibridizaciji. Kadar kombiniramo domače in prevzete zloženske prvine, govorimo o hibridnih zloženkah (Stramlič Breznik 2005: 8) oziroma afiksoidnih zloženkah (Žele 2013), pri čemer je afiksoid nadpomenka za prefiksoide (to so tako predpomska obrazila kot *anti-*, *super-* itd. kot prvi deli zloženk kot *etno-*, *video-*) in sufikse (Voršič 236). Vidovič Muha (2011) take tvorjenke obravnava kot zloženske z nadomestnimi oziroma prevzetimi sestavinami SPo. Zloženskost se potrjuje z zamenljivostjo korenskih morfemov oziroma pretvorljivostjo v besedno zvezo z enakim številom predmetnopomenskih besed, kot je korenskih morfemov v zloženkah (Vidovič Muha 2011: 297). Pri tem je ključnega pomena, da takih tvorjenk ne moremo vključiti v slovenske pretvorbene postopke. Ločuje tri skupine (prav tam 298–299): (1) zloženske z nadomestno določujočo sestavino (*agrominimum* – agrarni/kmetijski minimum), (2) zloženske z nadomestno določano sestavino (*fiziografija* – opis telesa/fizični opis) in (3) zloženske z obema nadomestnima sestavinama (*aristokracija* – vlada višjih). Pri teh vrstah tvorjenk zlaganje ni vezano na tvorbeno-pretvorbene procese, pač pa ga utemeljuje možnost substitucije posameznih morfemov.

Tako novejšje tvorjenke izkazujejo že ustaljeno rabo pomensko specializiranejšega sufiksoida tipa *-holik*, *-manija*, *-fobija*³¹: *čokololik* (B_d); *tvitmanija*, *nogomanija* (B_d), *anglomanija*, *egomanija*, *hipsterofobija*, *islamofobija* (B_{da}).

Med novejšimi zloženkami najdemo tako medponsko-priponske zloženke s stavčno skladijsko podstavo, npr. *žledolom*, *vsejedstvo*, *širokopleči* (moški), *mimohodeči*, *prvošolski*, *belopoltost*, *vasezagledanost*, *radodajka* (B_d) kot medponskoobrazilne zloženke z besednozvezno skladijsko podstavo: *mobikartica*, *databaza*, *slačiklub*, *videoigra*, *kiberkafe*, *egotrip*, *samokorekcija*, *samoprisila* ipd. V zvezi s temi zloženkami se po Žele (2013) pojavi tudi sintagma »analitični pridevnik« za prevzete nesklonljive pridevnike, tudi t. i. konverzne (izsamostalniške) pridevnike, tipa *fitnes*, *internet*, *disko* ipd.

V pregledanih novejših tvorjenkah jih je 163 (29,3 % vseh analiziranih tvorjenk) tvorjenih s prefiksoidom (gre za predponskoobrazilne tvorjenke in zloženke). Najbolj se je tvorba s prefiksoidom izkazala za produktivno v besedilih s strokovnimi temami (53,3 %). V besedilih z družbeno aktualnimi temami je takih tvorb 29,7 %, najmanj (14,2 %) pa je tvorjenk s prefiksoidom v besedilih s splošnejšimi družabnimi temami. V B_s najdemo predpone, ki nadomeščajo vrstni pridevnik, kot npr. *aero-* *aerosol* (< zračni), *agro-*: *agrometeorologija* (< agrarni/kmetijski), *paleo-*: *paleoklimatološki*, ali se kot pridevnik osamosvajajo, npr. *bio-* (*bio hrana*, *bio pridelava*), sicer *bioznanost*, *bioprodukt*, *biosinteza*, *biomaterial*, itd.; *eko-* *ekohrana* *ekocentrizem* : *eko turizem*. Pogosta so predponska obrazila ali prvi deli zloženek, ki zanikajo lastnost prvotnega pomena, kažejo na odsotnost nečesa, nasprotje nečesa kot npr. *anti-*: *antipolitičen*, *antireklama* *antistresni* (masaža) s slovensko ustreznico *ne-* *nemaščobni* (kisline), *nešportni* (vedenje), *nevračilo* (denarnih sredstev), *neplačljiv* (program), *nefinančni* (družba, podjetje, organizacija);³² *in-*: *inaktivirati*; *proti-*: *protikampanja*, *protiglivični*, *protialergijski*; *kontra-*: *kontraproduktiven*; *de-/dez-* *destabilizacijski*, *dematerializirati*; *deziluziniranje*, *detoksifikacija*; *dis-* *diskrediracija*, *distopija*; lahko izraža odnos, razmerje do nečesa: *sub-*: *subkulturen*, *submitiranje*; *super-*: *supergrupa*, *superzvezdnik*, *superdržava*, *superminister*, *superfluiden*; *kvazi-*: **kvazidokapitalizacija*, **kvazinovinar*; *pro-*: *prosocilani*; *psevdo-*: *psevdodržavljanski*; *para-*: *paraduhoven*; *trans-*: *transneptunski*;

³¹ Pravzaprav gre za sufiksoidni leksem.

³² Tvorjenje besed s predpono *ne-* je veliko bolj produktivno, kot kažejo primeri, vendar sem v analizo vključila samo tiste, ki že tvorijo stalne besedne zveze.

ultra-: *ultracentrifugiranje*. Pogosti so prefiksoidi tipa *ultra-*, *mini-*, *maksi-*, *mega-*, *mikro-*, *nano-*, značilni predvsem za B_s: *ultracentrifugiranje* (B_s); *miniserija* (B_d); *maksimizirati* (B_s); *megakonferenca*, *megahonorar* (B_s); *mikrocirkulacija*, *mikrofosil*, *mikroorganizem*, *mikropolž* (B_s); *nanoznanost*, *nanoinženiring*, *nanotehnologija* (B_s). Pri afiksoidnih zloženkah s tujim prefiksoidom *multi-* je pri tvorjenki *multikulturalizem* (B_{da}) in iz nje izhajajočem pridevniku *multikulturen* že prišlo do sklapljanja prefiksoida s krnjeno besedo: *multikulti* (B_d), kar priča o že precejšnji usidranosti v jezikovni sistem. Produktivna sta še *evro-*: *evrokomisar*, *evroobmočje* in *neo-* *neoliberalizem*, *nekoservative*, *neodarvinizem*, *neonatlogija* ipd.

Možnost substitucije posameznih sestavin lahko torej uvršča med sistemsko predvidljive tudi novejšje tvorjenke brez pretvorbene-tvorbene možnosti v slovenščini – med tovrstne prištevamo tudi prevzete zloženke z internacionalizirano (prevzeto) določujočo ali določano sestavino, ki je zamenljiva (in navadno nima slovenske ustreznice v besednozvezni skladenjski podstavi) (Žele 2013: 505). Na meji med prefiksoidom in polnopomenskim prvim delom zloženke³³ je tudi *sam-*: *samoprisila*, *samopromocija*, *samodestrukcija*, *samooklicani* (B_d), *samocenzurirati se*, *samokorekcija*, *samopodcenjevanje*, *samoodpovedovanje* (B_{da}), *samozaslepljen* (B_s) »ki je med najproduktivnejšimi v slovanskih jezikih sploh« (prav tam, 504).

Zelo produktivna so tudi slovenska, sicer širokopomenska predpomska obrazila: *na-* v pomenu 'zadostne stopnje, prevelike mere, ki se kaže kot čustven odnos oseba do dejanja': *napsihiran*, *naspidiran*; *nad-*: *naobremenitev*, *nadpamet*; *o-*: *oslabovoljiti* *ozavestitev* *od-*: *odštekati se*, *odštekanec*; *pod-*: *podhranjenec*, *podkapitaliziran*, *podplačati*, *podatomski* (B_s); *pre-*: *prenažiranje*, *preizpraševanje* (B_d), *preposlušati*, *prerazdeliti* (B_{da}), *prenatalni* (B_s); *raz-*: *razčustvovanje* (B_d), *razdolževanje*, *razpoznanje* (B_{da}), *razvzorčenje* (B_s); *re-*: *redizajnirati*; *reinvestiranje*; *so-/ko-*: *sonastopajoč* (B_d), *sozarotništvo*, *sovoditelj* (B_{da}), *soorganizacija* (B_s); *po-* (za izražanje dovršnosti) *popametovati*, *polinkati* (B_d); *iz-*: *izpogajati* (B_{da}), *na-*: *nabildati se*; *za-*: *zafrustriran*, *zadrogirati se*, *zadrogiran* (B_d).

---

³³ Gre za poseben tip zloženek, katerih posebnost je neizražen skladenjskopomenski predmet, ki je zmeraj povratnoosebni zaimsek (Vidovič Muha 2011), npr. *samooklicani* ← tisti, ki se okliče sam; *samozaslepljen* ← tisti, ki se zaslepi sam.

Pri glagolskih sestavljankeh je pogosta predpona s-/z-: *sfinancirati*, *skombinirati*, *skomercializirati*, *sproducirati*, *spropagirati*, *skomunicirati*; *zdizajnirati*, *zlektorirati*, *zminimalizirati* ipd;

Vzporedno izpeljavi poteka tudi univerbizacija, značilna predvsem za B_d in B_{da}, ki je sicer sistemsko predvidljiv proces – splošnejši del besedne zveze se obrazili, določujoči del pa se ohrani v tvorjenki, npr. *Nedeljec* ← Nedeljski dnevnik, *tatarec* ← tatarski biftek, *lokalec* ← lokalni človek ali lokalni avtobus, *Prešerec* ← Prešernov trg (B_{da}), *tiskovka* ← tiskovna konferenca, *fatalka* ← fatalna ženska, *Gospodarec* ← gospodarsko razstavišče, *nacionalka* ← nacionalna televizija, *nosečka* ← noseča ženska (B_d).

5.1.2 Obrazilna sinonimija znotraj istega besedotvornega pomena

Za novejšo tvorjeno leksiko je, vsaj do ustalitve, značilna obrazilna sinonimija in homonimija. Med pregledanimi tvorjenkami je najpogostejša v besedilih z vsebinami iz družabnega življenja, kjer je tudi največ iz angleščine prevzetih netvorjenih besed, ki so še v fazi ustaljevanja ali pa gre za poimenovanja trendovskih pojavov, ki se hitro spreminjajo, na katera se razvrščajo različna bodisi slovenska bodisi prevzeta pred- in priponska obrazila. Predvsem je opazna dilema pri odločanju za priponsko obrazilo pri poimenovanju vršilca dejanja ali nosilca lastnosti *ar-* : *-er*, redkeje tudi *-ist* in *-aš*. Najpogostejšemu *blogerju* se pridružujejo še zapisi *blogar*, *blogist* in *blogaš*, *muzičarju* še *muzičist*, najdemo *hiphoper* in *hiphopar* (in obe izpeljavi dejavnosti *hiphoperstvo* in *hiphoparstvo*), *pingpónigar* in *pingpongáš*, *dopingiranec* in *dopingiranež*. Lahko pa je nova oblika tvorjena priložnostno kot ekspresivni sinonim že ustaljenim besedam, npr. poleg *lirika* tudi *liricist*, namesto *vodje* pa *vodstvenik*. Znotraj istopomenske rabe leksema lahko pride tudi do opozicije netvorjeno : tvorjeno, npr. *mobing* in *mobingiranje* (*Policaja [...] bosta prav gotovo deležna mobinga v službi; Tudi sama sem v službi doživela mobingiranje* (Gigafida)). Aktualno je tudi razmerje *več-* in *multi-*: *večinštrumentalist* in *multiinštrumentalist*, *večžanrski* in *multižanrski*. Posrečene se zdijo tvorjenke kot *osrečevalnica* (po analogiji okrepčevalnica), *užitkarna* (po analogiji kavarna, pisarna).

5.1.3 Nesistemske tvorjenke in aktualizacija besedotvorne igre

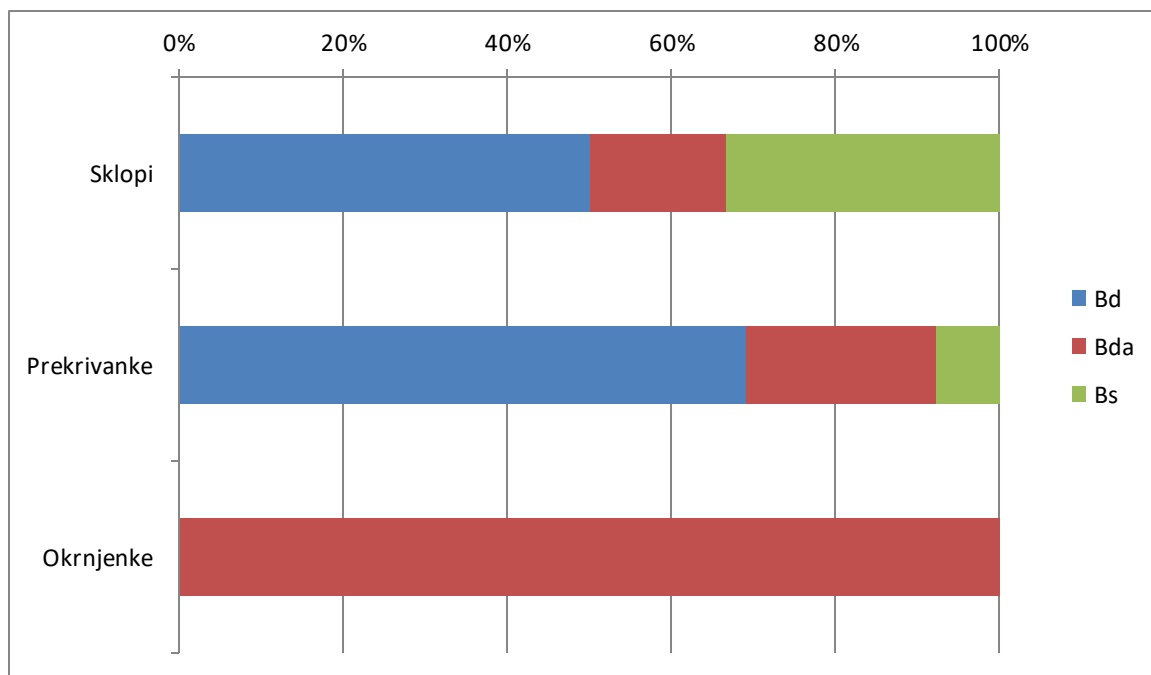
Sklopi. Zunaj sistemsko predvidljive tvorjenosti so sklopi, potencialne zloženke, prekrivanke (ki so hkrati lahko tudi okrnjenke) in okrnjenke. Sklopi v smislu »lepljenja besed« so lahko posledica poimenovalne potrebe (tvorba novega izraza) ali »zgolj« igra z jezikom. Tako je treba ločevati med sklopi tipa *prostorčas* (dimenzija), *mobilvirus* (B_s) od *Bikofe* (bar), *jebiga* (Ba). Pogost je pojav t. i. sklopljenih krnov – tj. sklapljanje nepredvidljivih krnov: *vlog* (< video blog) – *vlogati*, *vloger*, *vlogerka*, *blogosfera* (< blogarska sfera), *vidžej* (< video didžej), *popkultura* (< popularna kultura) ipd.

Prekrivanke (in okrnjenke hkrati). Tvorjenka nastane s sklapljanjem krna in cele besede ali dveh krnov, pri katerih sta dela obeh besed iz besedne zveze še prepoznavna:

emotikon (< emotional ikon), *bankster* (< banka + gangster), *vernokrat* (< vernik + tehnokrat), *multikulti* (< multikulturen), *sekstanje* (< seks + tekstanje 'sex texting'), *dlakocepolicija* (< dlakocepiti + policija), *mockumentary* (mocking + documentary).

Okrnjenke. Okrnjenke tipa *mobi* (poklicati na *mobi*), *izem* (strokovnjaki vseh ekonomskih *izmov* so enaki) (B_{da}).

Graf 7: Nesistemske tvorjenke v vseh treh tipih besedil (B_d, B_{da}, B_s)

7. Sklepne ugotovitve in povzetek

Soodvisnost besedotvorja in besedilovtorja se v treh različnih tipih blogovskih besedil (blogovska družabna besedila, blogovska družbeno aktualna besedila in blogovska strokovna besedila) kaže v (1) vzrokih za nastanek nove leksike, (2) izbiri besedilovtornih sredstev za tvorjenje novih besed, (3) izbiri sistemsko predvidljivih in sistemsko nepredvidljivih besedotvornih vzorcev, (4) vrsti stilne zaznamovanosti nove tvorjene leksike, (5) besedotvorno- in besednovrstni opredelitvi leksike in (6) načinu aktualizacije besedotvorja kot delovanja v konkretnem besedilnem tipu. Analiza 555 novih leksemov iz treh tipov besedil je pokazala, da:

(1) so vzroki za generiranje nove leksike odvisni od tipa besedila, v katerem nova leksika nastaja. Skupno je prevladujoči tip nove leksike posledica tvorbe iz že obstoječe leksike, v vsakem od tipu besedila pa prevladujejo različni vzroki za nastanek. Najbolj produktivna tipa za vpeljevanje novih leksemov za novo predmetnost sta B_d , še bolj pa B_{da} , ki bodisi poimenujeta leksiko, povezano z novimi socialnimi omrežji (*tvitati, tviterašica, blogovstvo, skajpati, smeško, forumaški, všečkati*), nosilci novih subkultur (*raperka, hiphoper, hipsterski, hipsterofob*), novo pojavnostjo in dejavnostjo (*vejpanje, bukirati, kupončkanje*) (vse v B_a) ali družbenimi, gospodarskimi in političnimi spremembami (*stajkunizirati, klientalističen, neoliberalističen, piarovski, protikorupcijski, aferaštvo, estradništvo, elitiništvo, grebatorstvo* itd.). Velik delež tujejezičnih besed (zlasti angleških) v različnih stopnjah prevzetosti, tj. citatno, dvojnično citatno in podomačeno ali podomačeno, je opazen zlasti v tipu B_d , tudi zaradi opisovanj družabnega življenja anglo-ameriškega sveta, hkrati pa tudi zaradi želje po inovativnosti, drugačnosti in dokazovanju poznavanja novosti in sprememb v svetu (*mainstream, newage; hashtag in hešteg, skypati in skajpati; finiširati, bukirati, kopipejster*). Prav tako edino v tem tipu besedil najdemo slovenske ustreznice novejšim prevzetim besedam, npr. *viharjenje* 'brainstorming', *zmešanček* 'smoothie' (tudi smuti), *čustvenček* 'emoji', *smeško* 'smiley', *kupončkanje* 'couponing'. Pri pogosto uporabljenih besedah se začnejo sčasoma prednostno uveljavljati podomačene izrazne različice, besedilni korpusi pa potrjujejo tudi, da v procesu prilagajanja prevzetega besedja slovenščini ob tuji

različici soobstajajo še vmesne stopnje in podomačena različica. V tipu B_s opazno pričakovano prevladujejo tvorjenke, ki so v splošno rabo prišle kot posledica determinologizacije oziroma so še vedno na meji med termini in t. i. determinologizirano leksiko (*probiotični, protialergijski, biogorivo, kohabitacija, detoksifikacija*);

(2) za vse tri tipe besedil so v smislu zgoščevanja propozicije najbolj produktivni obrazili *-nje* (pomen delovanja) in *-ost* (pomen lastnosti), v B_d in B_{da} tudi *-stvo* (pomen dejavnosti). Pri najpogosteje rabljenih domačih obrazilih je očitna zabrisanost oz. nevtralizacija slovničnih kategorij živosti in človeškosti. Večjo sproščenost kažejo nove izpeljanke na *-ica* in *-aš*, ki so značilne predvsem za B_d in B_{da}, v katerih najdemo tudi tvorjenke s prevzetimi obrazili *-in, -jada* in *-ist*. V B_s je največ novih tvorjenk s prevzetim obrazilom *-cija*. Pri hibridnih tvorjenkah je že ustaljena raba pomensko specializiranejšega sufiksoida tipa *-holik, -manija, -fobija* v B_d in B_{da}, med tem ko so v B_s pogostejše tvorjenke s prefiksoidom, ki nadomešča vrstni pridevnik (*aero-, agro-*) ali se kot pridevnik osamosvajajo, npr. *bio-, eko-*;

(3) ker sistemsko nepredvidljiva tvorba v besedilu stilno učinkuje kot zaznamovana, je pričakovano najmanj leksike z nesistemskimi vzorci v besedilu tipa B_s, pojavita se samo en sklop (*prostorčas*) in ena prekrivanka (*dlakocepolicija*). Gre namreč za premišljeno izbiro leksike, pomembna pa je tudi nespremenljivost (s tem pa na primer ne tvorba iz govorne podstave). Bolj produktivna tipa besedil za priložnostno in sistemsko nepredvidljivo tvorjene besede sta B_d, kjer najdemo tako sklope, sklopljene krne kot prekrivanke, poleg vseh naštetih pa v B_{da} še okrnjenke. Tako nesistemske tvorjenke kot aktualizacija besedotvorne igre kažejo na tvorčevo željo biti opažen v načinu izražanja, poudarjena je torej besedilotvorna metajezikovna funkcija, ki poudarja zlasti način podajanja vsebine;

(4) ekspresivnost, ki jo prinašata B_d in B_{da}, je v obeh tipih besedil nekoliko drugačna; v prvem tipu sta ekspresivnost in stilno učinkovanje povezana predvsem s tvorbo iz leksike, ki je že sama po sebi zaznamovana, npr. pogovorna (*fotka, grupijka, zblendati*), prevzeta (*mainstreamovski, newagerski*), slengovska (*komadič, zrolati se komu, frendica*), v drugem tipu pa stilno učinkujeta predvsem izbira besedotvornih sredstev, npr. *kravatar, šentflorjanstvo, slovenarski, dohtarstvo*,

hrbteničar, in t. i. pridobljena ekspresija, ki jo tvorjenka dobi v sobesedilu *konceptualist* – za označevanje nekoga, ki svojih konceptov ne uresniči, ampak ostaja pri neizpoljenih obljubah, *popevkarstvo* – za poimenovanje slabe popularne glasbe, *ustavnik* – označevanje osebe, ki sprejema sodbe v nasprotju z večinskim mnenjem;

(5) besednovrstno je več kot polovica novih tvorjenk samostalnikov, nato sledijo pridevniki, manj kot desetina je glagolov, komaj kaj pa prislovov in števnikov. Največ novih glagolov je v tipu B_d, najmanj pa v B_s, kjer je pogostejša zveza pomensko temeljnih (netvorjenih, splošnih) glagolov ob specializiranejšem samostalniku, glagolniku ali besedni zvezi z vrstnim pridevnikom, ki zato pričakovano prevladujejo v tem tipu v primerjavi z B_d in B_{da}. Za ostala žanra, predvsem B_d, so med novimi tvorjenimi pridevniki pogostejši kakovostni za opredeljevanje lastnosti. Z vidika besedotvornih vrst prevladujejo izpeljanke, precej blizu so zloženke, pri katerih je treba izpostaviti nove težnje v tvorbi t. i. afiksoidnih zloženek, in sestavljanke, opazno manj pa je tvorjenk iz predložne zveze, od katerih je več celo nesistemsko tvorjenih besed. Tvorba z zlaganjem prevladuje v B_s (28 % vseh tvorjenk tega tipa besedil), ki kaže določeno ustaljenost in trdnost, čeprav je beseda nova, kar je za besedila, kjer je poudarek na vsebini predstavljenega, temeljnega pomena. V slednjih prav zato ni zaznati nesistemsko tvorjenih besed, priložnostnic in poenobesedenj, saj mora biti izbira leksike preiščljena;

(6) besedila, ki komentirajo družbeno aktualno dogajanje omogočajo več jezikovne svobode in predvsem večjo svobodo pri izbiri jezikovnih sredstev, kar omogoča dosego stilnih učinkov, predvsem z uporabo tvorjenk (nasproti netvorjenkam) ali tvorjenk v smislu novih (kreativnih) tvorb, t. i. priložnostnic. S tem povezano je vnašanje sociolektalnih značilnosti v besedila – na eni strani predvsem dokazovanje obvladovanja jezikovnih veščin, jezikovne samozavesti in poigravanje z jezikom (izobraženi pisci, komentatorji družbenega in političnega dogajanja, ki hkrati z načinom podajanja vsebine tudi pokažejo svoje stališče do povedanega, pri čemer si navadno ustvarijo nek imidž, ki ga uresničujejo preko igre z jezikom) in na drugi pisci, ki niso tako vešči pisanja (ali niso tako izobraženi nasploh, ki niso tako jezikovno inovativni, posegajo predvsem po splošni, netvorjeni leksiki, delajo več napak itd. Pomemben vidik pri tvorbi nove

leksike je tudi pripadnost določeni družbeni ali starostni skupini, predvsem v smislu rabe določenih ekspresivnih besedotvornih sredstev pri tvorbi novih besed in rabi prevzete leksike. Tip B_d daje vtis govornosti, sekundarnosti zapisa.

Izsledki analize torej potrjujejo hipotezo, da je nastajanje novih tvorjenk pogojeno s tipom besedila, v katerem nastajajo. Poleg besedotvorne analize novih tvorjenk se ob raziskovanju soodvisnosti besedotvorja in besedilotvorja odpira še mnogo drugih vprašanj, vse od pomenotvornih, skladijskih do stilističnih vidikov. Zanimivo bi bilo pregledati več tipov besedil, namenjenih različnim ciljnim skupinam z različnimi nameni, učinki ipd., da bi bil nabor besedotvornih sredstev kar se da pester in raznolik. Potrebna bi bila tudi raziskava novih skladijskih vzorcev, ki jih v besedila vnaša novejša leksika. Potrjuje pa se tudi vpliv tujih jezikov, predvsem angleščine, ki na nove slovenske tvorjenke vpliva kot proces hibridizacije. Ker se bodo novi vplivi in družbene spremembe vedno odražali v jeziku, bo tudi v prihodnje zanimivo raziskovati novosti, ki jih bo v jezik prinesla prihodnost.

8. Viri

8.1 Blogi s prispevki vsakdanjih, nestrokovnih vsebin

<http://iztokgartner.blog.si/ol.net/> Dostop: 20. 4. 2016

<http://irena.blog.si/ol.net/> Dostop: 20. 4. 2016

<http://simonarebolj.blog.si/ol.net/> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/doba/zopet-o-veganstvu/107179> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/lila-9M95/za-telo-in-duha/106809> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/doba/mediji-in-veganstvo/106796> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/doba/najvecji-sadez-na-svetu/106374> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/likar/skodljive-diete-z-malo-ogljikovimi-hidrati/105943>
Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/binaural84/ostudna-soja/105745> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/likar/vegani-imajo-bistveno-manj-mascobe-v-celicah-kot-vsejedci/105712> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/petar-karamazov/ubijajoca-slovenska-prehrana/105610>
Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/pehta-p7k6/razvajena-generacija/105570> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/ponosnikmet/reklame/105108> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/lila-9M95/moj-avto/105004> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/sintra/se-dobro-da-imamo-prevca/104881> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/lila-9M95/hrana/103742> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/artemis-leto/kultura-kolesarjev/107697> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/rafael-zupancic-raf/celih-enaindvajset-let/107541> Dostop:

<http://klemensport.blogspot.si/> Dostop: 20. 4. 2016

<http://aminostore.si/blog/tek-in-njegove-koristi-v-vrhunskem-in-rekreativnem-sportu/> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/mo-akar/odtopitev/107551> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/pehta-p7k6/slacifantje/106191> Dostop: 20. 4. 2016

<https://lisicamica.wordpress.com/> Dostop: 20. 4. 2016

<https://www.myspirit.si/blog/oznaka/moda/> Dostop: 20. 4. 2016

<https://www.bodimodna.si/blog/> Dostop: 20. 4. 2016

<http://pehtran.blogspot.si/> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.sport-tv.si/n4/Blog> Dostop: 20. 4. 2016

<http://www.muamaja.si/blog/tag/kozmetika> Dostop: 20. 4. 2016

<http://moja-kozmetika.blogspot.si/> Dostop: 20. 4. 2016

8.2 Blogi s prispevki o družbeno-političnih temah

<http://www.drzavljan.si/blog/> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.delo.si/mnenja/blogi> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/blaz-babic/resnica-in-jez/107768> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/prophetnanny/bolje-hillary-kot-tump/107747> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/velenican/rop-s-pomocjo-lastnega-denarja/107746> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/marko-jezernik/zunanja-politika-za-telebane-4/107695>
Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/l-arlibebo/valuta-ni-denar/107662> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/neue-ekspres/teorija-in-praksa-oligarhijskega-kolektivizma/107609> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/galoper/vlecni-konji/81466> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/portom/paralelni-virtualni-svet/81482> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/slabavest/postenje-v-politiki/81525> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/kosana/spontan-ljudski-protest-proti-skofu-rozmanu/82524> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/neptun99/kapitalizem-in-shizofrenija/82931> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/pepe-2/v-kraljevina-jugoslavija-diktatura-demokratov/82971> Dostop: 15. 4. 2016

http://www.rtv slo.si/blog/spletni_krizar/kje-je-troika/82886 Dostop: 18. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/bolzo1/korenine-ekstremizmov/106457> Dostop: 18. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/emil-milan/novodobno-suzenjestvo-in-begunstvo/106267>
Dostop: 18. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/pehta-p7k6/kaj-pa-begunke/106030> Dostop: 18. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/marko5555/kdo-se-boji-crnega-moza/105951> Dostop: 18. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/pehta-p7k6/zakaj-tocno/105907> Dostop: 18. 4. 2016

http://www.rtv slo.si/blog/spletni_krizar/izdaja-kot-politicka-praksa/105561 Dostop:
18. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/emil-milan/kritikastri-berite-preserna/105533> Dostop: 18.
4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/mataj-finance/hezbollah-je-v-aleppu-zajel-oficirja-cia-ki-je-poveljeval-al-kaidi/107755> Dostop: 18. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/mataj-finance/neuspela-nato-va-invazija-na-moldavijo/107731> Dostop: 18. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/mataj-finance/putin-koncno-na-sodisce-nemoderirana-verzija/107704> Dostop: 18. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/ivo-lola/adijo-bolniska/107658> Dostop: 18. 4. 2016

<http://www.delo.si/mnenja/blogi> Dostop: 18. 4. 2016

Avtorski blogi:

<http://www.ntoko.si/blog/> Dostop: 15. 4. 2016

<http://ntokomc.blogspot.si/> Dostop: 15. 4. 2016

<http://crnkovic.blog.siol.net/o/> Dostop: 15. 4. 2016

<https://damijan.org/> Dostop: 15. 4. 2016

<http://www.had.si/blog/> Dostop: 15. 4. 2016

8.3 Blogi s prispevki strokovnih vsebin

<https://marjankogelnik.wordpress.com/> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.znanostnacesti.si/blog.aspx> Dostop: 22. 4. 2016

<https://chrtowsky.wordpress.com/> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/rastislav/razlicni-nacini-uporabe-gso/92827> Dostop: 22. 4. 2016

<http://piskotki.blogspot.si/> Dostop: 22. 4. 2016

<http://lalg.fri.uni-lj.si/jurij/blog/> Dostop: 22. 4. 2016

<http://novebiologije.blogspot.si/> Dostop: 22. 4. 2016

<http://mikrobiolog.blogspot.si/> Dostop: 22. 4. 2016

<https://chrtowsky.wordpress.com/> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/ban-nana/evgenika-in-gensko-testiranje/98200> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/doba/ribe-niso-zdrave/107496> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/pehta-p7k6/samoanaliza/104856> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/velenican/kako-nastaja-nasilje/104561> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/antimason/prispevek-k-znanosti-imam-jaffar-as-sadiqa-a-s/103388> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/doba/odkrit-najmanjsi-mikropolz/103362> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/antimason/doktrina-soka/101980> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/cinik/o-zapleteni-interakciji-sociopata/91650> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/doba/razstrupljanje-tezkih-kovin/91597> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/rastislav/dvom-o-dvomu/91318> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/valentinrozman/dan-170-individualnost-v-kolektivnem/89785> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/grom-instrela/vpliv-susilnice-sadja-na-elektricni-mrk/89683> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/rastislav/razlicni-pogledi-na-evolucijo/89468> Dostop: 22. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/pace/zivljenje-v-sobni-skupini/89461> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/rastislav/sarin/86441> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/cicibanka/fenomen-casa/85172> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/tatjana-malec/actio-in-distans/102130> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/branimir-m/nova-poenotena-teorija-sile-in-prasile-mirujoce-mase-energije-v-hitrosti-v-novi-kvantni-mehaniki-univerzalen-poenoten-mehanizem-valovanja-sile-in-prasile-mirujoce-mase-energije-v-hitrosti-s-katerim-poenotimo-stiri-osnovne-sile-dopolnitev-standardn/102283> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/mataj-finance/teorije-zarote-in-dialektika/99908> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/matjaz-ntca/znanstvena-utvara/99002> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/borut-petrovic-verniov/ontolosko-metafizicno-vprasanje/97043> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/fil94/religija-in-nasilje/96510> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/mataj-finance/antizasebnost-windows-10/101466> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/neue-ekspres> Dostop: 23. 4. 2016

<https://marjankogelnik.wordpress.com/tag/farmacija/> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/d-z-u-lz-c/smrtonosni-farmaceutsko-prehrambeni-pakt/70744> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/wewerca/ko-pademo-v-nori-vrtiljak-zdravil/55423> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/wewerca/codex-alimentarius/55164> Dostop: 23. 4. 2016

<http://www.rtv slo.si/blog/lufka/nanotehnologija-nova-zlata-mrzlica/42408> Dostop: 23. 4. 2016

Korpus Gigafida: <http://www.gigafida.net/>

9. Literatura

Gložančev, Alenka (2000): *Imena podjetij kot jezikovno vprašanje. Slavistična knjižica 3*. Ljubljana: Rokus.

Gložančev, Alenka, Jakopin, Primož, Michelizza, Mija, Uršič, Lučka, Žele, Andreja (2009): *Novejša leksika (v povezavi s spletnimi jezikovnimi viri)*. Ljubljana: Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU.

Hladnik, Miran. Informacijska družba. *Nova pisarija: Strokovno pisanje na spletu*. Wikiknjige.

Kern, Boris (2010): Stopenjsko besedotvorje. *Slavistična revija* 58/3. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. 335–348.

Korošec, Tomo (1998): *Stilistika slovenskega poročevalstva*. Ljubljana: Kmečki glas.

Logar, Nataša (2004): Nove tvorjenke v publicistiki. V: Kalin Golob, M., Poler Kovačič, M. (ur.). *Poti slovenskega novinarstva – danes in jutri. Znanstveni zbornik ob 40. letnici študija novinarstva na Slovenskem*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede. 175–199.

– – (2005): Besedotvorni sklopi. *Slavistična revija* 53/2. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. 171–199.

– – (2006): Stilno zaznamovane nove tvorjenke – tipologija. V: Vidovič Muha, A. (ur.). *Slovensko jezikoslovje danes, Slavistična revija*, posebna številka. Ljubljana: Slavistično društvo Slovenije. 87–101.

Michelizza, Mija (2015): *Spletna besedila in jezik na spletu. Primer blogov in Wikipedije v Slovenščini*. Ljubljana: ZRC SAZU.

Skubic, Andrej E. (2003): Sociolekti od izraza do pomena: kultiviranost, obrobje in eksces. *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: členitev jezikovne resničnosti. Obdobja 22* (ur. E. Kržišnik). Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta. 297–320.

– – (2005): *Obrazi jezika*. Ljubljana: Študentska založba.

Slovar novejšega besedja slovenskega jezika (2013): Ur. Bizjak Končar, A. et al. Ljubljana: ZRC SAZU. Dostopno na <http://www.fran.si/131/snb-slovar-novejsega-besedja>.

Slovenski pravopis (2001): Ur. Toporišič, J. Ljubljana: ZRC SAZU. Dostopno na <http://www.fran.si/134/slovenski-pravopis>.

Stramljič Breznik, Irena (2004): *Besednodružinski slovar slovenskega jezika. Poskusni zvezek za iztočnice na B*, (Zora – priročniki 1). Maribor: Slavistično društvo Maribor.

– – (2009): Hibridizacija novejših slovenskih tvorjenk. V: Koriakowcewa, E. (ur.). *Przejawy internacjonalizacji w językach słowiańskich*. Siedlce: Wydawnictwo Akademii Podlaskiej. 165–178.

– – (2010): *Tvorjenke slovenskega jezika med slovarjem in besedilom*. Maribor: Filozofska fakulteta.

Stramljič Breznik, Irena, Voršič, Ines (2009): Grafoderivati v tiskanih oglasih. *Teorija in praksa* 46/6. 826–838.

Strehovec, Janez (2007): *Besedilo in novi mediji: od tiskanih besedil k digitalni besedilnosti in digitalnim literaturam*. Ljubljana: Literatura. 94–113.

Štumberger, Saška (2015): Slovaropisna obravnava novejšje leksike. *Slovenski jezik – Slovene linguistic Studies*, 10. 153–166.

Toporišič, Jože (1992): *Enciklopedija slovenskega jezika*. Ljubljana: CZ.

– – (2000): *Slovenska slovnica*. Maribor: Obzorja.

Unuk, Drago (2013): Stilizacija. *Revija za elementarno izobraževanje* 6, 2/3. Maribor: Pedagoška fakulteta. 115–139.

Veliki slovar tujk (2002). Ur. Tavzes, M. et al. Ljubljana: CZ.

Vidovič Muha, Ada (2000): *Slovensko leksikalno pomenoslovje: govorica slovarja*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.

– – (2009): Skladenjska interpretacija glagolskih predponskih obrazil – vprašanje propozicije. *Slavistična revija* 57/2. 251–261.

- (2011): Slovensko skladijsko besedotvorje. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Voršič, Ines (2013): *Sistemska in nesistemska leksikalna tvorba v novejšem besedju slovenskega jezika: doktorska disertacija*. Maribor: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti.
- Žele, Andreja (2004a): Aktualizacijsko širjenje/ožjenje pomenja ustaljenega besedja kot odraz besedilne različnofunkcijskoti. *Aktualizacija jezikovnozvrstne teorije na Slovenskem: členitev jezikovne resničnosti*. *Obdobja* 22 (ur. E. Kržišnik). 133–148.
- (2004b): Novejša leksika z vidika aktualizacije pomenov in tvorbenih usmeritev. V: Jesenšek, M. (ur.). *Knjižno in narečno besedoslovje slovenskega jezika* (Zora, 32). Maribor: Slavistično društvo. 240–248.
- (2007a): Današnja leksika med sistemom in aktualno rabo. *Besedje slovenskega jezika*. Maribor: Slavistično društvo. 12–20.
- (2007b): Pomensko- in funkcijskoskladijske lastnosti glede na stopnjo besed/il/ne strokovnosti. V: Orel, I. (ur.). *Razvoj slovenskega strokovnega jezika*. *Obdobja* 24 (ur. I. Orel). Ljubljana: Filozofska fakulteta. 101–124.
- (2011): Ekspresivnost kot besedotvorna prvina (na primerih slovenskih glagolov). *Philological studies vol. 2*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani. 281–288.
- (2012): *Pomensko-skladijske lastnosti slovenskega glagola*. Ljubljana: ZRC SAZU.
- (2013a): Odraz družbenega delovanja jezika v razmerju besedotvorje – besedilnotvorje. *Družbena funkcijskost jezika (vidiki, merila, opredelitve)*. *Obdobja* 32 (ur. A. Žele). Ljubljana: Filozofska fakulteta. 503–509.
- (2013b): *Slovenska besedilna skladnja z jezikovnosistemskega vidika – temeljni pojmi*. Ljubljana: samozaložba.

Slovarček novih tvorjenk

Legenda:

B_d – blogovsko družabno
B_{da} – blogovsko družbeno aktualno
B_s – blogovsko strokovno

I – izpeljava
Se – sestavljanke
Z – zloženka
Tpz – tvorjenka iz predložne zveze
Univ. – univerbizacija
Nesist. – nesistemska tvorba

* – priložnostno tvorjena beseda

Novе besede	Tip besedila	Vrsta tvorjenke
aferaštvo	B _{da}	I
agrokorjavec	B _{da}	I
aktualnež	B _{da}	I
aktualnopolitični	B _{da}	Z
alarmantnost	B _{da}	I
anglomanija	B _{da}	Z
anonimizirati	B _{da}	I
antifreforma	B _{da}	Se
*antijanševski	B _{da}	Se
antipolitičen	B _{da}	Se
antireformni	B _{da}	Se
antireklama	B _{da}	Se
*antitrumpisti	B _{da}	Se
avtentifikacijski	B _{da}	I
*bankster (< bančni gangster)	B _{da}	Nesist.
bleferski	B _{da}	I

bleferstvo	B _{da}	I
blefiranje	B _{da}	I
časovnica	B _{da}	I
čefurstvo	B _{da}	I
dat baza	B _{da}	Z
debilizem	B _{da}	I
degresirati	B _{da}	Se
dekanovanje	B _{da}	I
dematearalizirati	B _{da}	Se
depersonalizirati	B _{da}	Se
destabilizacijski	B _{da}	Se
deziluzioniranje	B _{da}	I
digitalija	B _{da}	I
diskreditacija	B _{da}	I
diskriminatoren	B _{da}	I
dohtarstvo	B _{da}	I
dokapitalizacija	B _{da}	Se
downloadanje	B _{da}	I
e-glasovanje	B _{da}	Nesist.
egomanija	B _{da}	Z
egotrip	B _{da}	Z
eksternalija	B _{da}	I
elitništvo	B _{da}	I
establišment	B _{da}	Nesist.
estradnik	B _{da}	I
estradništvo	B _{da}	I
evrokomisar	B _{da}	Z
evroobmočje	B _{da}	Z
evroskupina	B _{da}	Z
fiksacija	B _{da}	I
fiksiranost	B _{da}	I
fleksibilizacija	B _{da}	I
globalističen	B _{da}	I

grebator	B _{da}	I
grebatorstvo	B _{da}	I
holivudar	B _{da}	I
homofobija	B _{da}	Z
hrbteničar	B _{da}	I
humanitarizem	B _{da}	I
idiotističen	B _{da}	I
idiotizem	B _{da}	I
igralnina	B _{da}	I
insajderski	B _{da}	I
insolvenčni	B _{da}	I
integriranost	B _{da}	I
interpelacija	B _{da}	I
interpelirati	B _{da}	I
iritiranost	B _{da}	I
islamofobija	B _{da}	Z
izem	B _{da}	Nesist.
izgubarka	B _{da}	I
izkoreninjevanje	B _{da}	I
izpogajati	B _{da}	Se
*janševci, janšisti	B _{da}	I
japijevstvo	B _{da}	I
jugonostalgija	B _{da}	Z
jugonostalgik	B _{da}	I
kadovska	B _{da}	I
kavarnišтво	B _{da}	I
klientalizem	B _{da}	I
klientelistični	B _{da}	I
kolekcionar	B _{da}	I
komentatorstvo	B _{da}	I
komunajzarski	B _{da}	I
knokavtirati	B _d	I
konceptualist	B _{da}	I

kravatar	B _{da}	I
kriminalizacija	B _{da}	I
krščanar	B _{da}	I
*kvazidokapitalizacija	B _{da}	Se
*kvazinovinar	B _{da}	Z
kulturalizacija	B _{da}	I
lokalec	B _{da}	Univ.
manipulativnost	B _{da}	I
mašinerija	B _{da}	I
megapodjetniški	B _{da}	Z
menedžerstvo	B _{da}	I
menedžiranje	B _{da}	I
mitingaš	B _{da}	I
mobikartica	B _{da}	Z
mobilec, mobilnik	B _{da}	I
mobingiranje (mobing)	B _{da}	I
multikulturalizem	B _{da}	I
*nadpamet	B _{da}	Se
nadproporcionalno	B _{da}	Se
ne(s)korumpiran	B _{da}	Se
Nedeljec (Nedeljski dnevnik)	B _{da}	Univ.
nefinančni	B _{da}	Se
nekreditiranje	B _{da}	Se
neoliberallec	B _{da}	Nesist.
neoliberalistični	B _{da}	I
neoliberalizem	B _{da}	I
neplačljiv	B _{da}	Se
neporračunski	B _{da}	Se
netransparenten	B _{da}	Se
nevračilo	B _{da}	Se
nizkonakladni	B _{da}	Z
novelacija	B _{da}	I
obvestilnik	B _{da}	I

očitkar	B _{da}	I
očitkarstvo	B _{da}	I
odštekan	B _{da}	Se
okoljevarstvenik	B _{da}	I
okoljevarstveništvo	B _{da}	I
okoljevarstvo	B _{da}	Z
oligopolni	B _{da}	I
pasivizacija	B _{da}	I
piarovski	B _{da}	I
piarovstvo	B _{da}	I
pocenski	B _{da}	I
podhranjenec	B _{da}	I
podkapitaliziran	B _{da}	Se
*podobnikovci	B _{da}	I
podplačati	B _{da}	Se
*pofužinjevanje	B _{da}	I
poldemokracija	B _{da}	Z
polinkati	B _{da}	Se
polintelektualec	B _{da}	Z
poljubnokrat	B _{da}	Nesist.
popevkarstvo	B _{da}	I
popolnež	B _{da}	I
potizivec	B _{da}	I
povečevalo	B _{da}	Univ.
pozicionirati	B _{da}	I
predkrizni	B _{da}	Tpz
predreferendumski	B _{da}	Tpz
preposlušati	B _{da}	Se
prerazdeliti	B _{da}	Se
Prešerec	B _{da}	Univ.
preusposabljanje	B _{da}	Se
preživetveni	B _{da}	I
proplusovec	B _{da}	I

prostovoljenje	B _{da}	I
protestniški	B _{da}	I
protikorupcija	B _{da}	Se
protikorupcijski	B _{da}	I
protitajkunski	B _{da}	Se
psihologiziranje	B _{da}	I
razbohotenost	B _{da}	I
razdolževanje	B _{da}	I
razpoznanje	B _{da}	I
recesijski	B _{da}	I
redizajnirati	B _{da}	Se
reguliranost	B _{da}	I
reinvestiranje	B _{da}	I
reklamar	B _{da}	I
rentabilnost	B _{da}	I
retardiranec	B _{da}	I
(s) tajkunizirati	B _{da}	I
samocenzurirati se	B _{da}	Z
samokorekcija	B _{da}	Z
samoodpovedovanje	B _{da}	Z
samopodcenjevanje	B _{da}	Z
simplističen	B _{da}	I
skenirati	B _{da}	I
skvotiranje	B _{da}	I
*slovenarski	B _{da}	I
slovenofob	B _{da}	Z
sovoditelj	B _{da}	Se
sozarotništvo	B _{da}	Se
sproščenež	B _{da}	I
storilstvo	B _{da}	I
subkulturni	B _{da}	Se
subverzivec/subverzivnež	B _{da}	I
superdržava	B _{da}	Se

superminister	B _{da}	Z
supersonični	B _{da}	Z
*šentflorjanstvo	B _{da}	I
šminker	B _{da}	I
*šlevarija	B _{da}	I
špijonaža	B _{da}	I
tabloidnost, tabloidizacija	B _{da}	I
tajkunizacija	B _{da}	I
tajkunski	B _{da}	I
talibanizem	B _{da}	I
tatarec	B _{da}	Univ.
titoist	B _{da}	I
tračarjenje	B _{da}	I
trajnostni (razvoj)	B _{da}	I
trivializacija	B _{da}	I
tvitar	B _{da}	I
tvitniti	B _{da}	I
ustavnik	B _{da}	I
*vernokrat (< tehnokrat + verniki)	B _{da}	Nesist.
*virantovanje	B _{da}	I
vinorodništvo	B _{da}	I
vodstvenik	B _{da}	I
zakladništvo	B _{da}	I
zakompleksanost	B _{da}	I
zasvojljiv	B _{da}	I
zateženost	B _{da}	I
zdolgočasenec	B _{da}	I
zdravomisleč	B _{da}	Z
zgubarsko	B _{da}	I
znamčenje	B _{da}	I
*zombificirati	B _{da}	I
afnarija	B _d	In

animejski	B _d	in
antistreseni	B _d	se
arganov	B _d	in
avdicijski	B _d	in
avtovleka	B _d	Tp _z
*barbarskost	B _d	I
bedastost	B _d	I
bekvokalist	B _d	I
belopoltost	B _d	Z
blendanje	B _d	I
blender	B _d	I
blesarija	B _d	I
bloger	B _d	I
bondijada	B _d	I
botoksiran	B _d	I
brezveznež	B _d	I
brezveznica	B _d	I
brskalnik	B _d	I
bukirati	B _d	I
*butalovanje	B _d	I
čebļjav	B _d	I
čestitkar	B _d	I
čokoholik	B _d	Z
čustvenček	B _d	I
debiliziranje	B _d	I
dekatlonec	B _d	Z
dopingiran	B _d	I
dopingiranje	B _d	I
družinskost	B _d	I
egotripaški	B _d	Z
emotikon	B _d	Neist.
fanica/fenica	B _d	I
fatalka	B _d	Univ.

filmičen	B _d	I
finiširati	B _d	I
firbcati	B _d	I
fiskalno	B _d	I
fitnesirati	B _d	I
forumaški	B _d	I
fotka/fotkica	B _d	I
fotogalerija	B _d	Nesist.
frendica	B _d	I
glamuroznost	B _d	I
*glupiranje	B _d	I
Gospodarec 'Gospodarsko razstavišče'	B _d	Univ.
grebatorski	B _d	I
grupijka	B _d	I
*hejtanje	B _d	I
heštegi	B _d	I
hiphopar	B _d	I
hiphoper	B _d	I
hiphopeski	B _d	I
hipster	B _d	I
*hipsterofobija	B _d	I
hipsterski	B _d	I
hrustljavček	B _d	I
idiotarija	B _d	I
idiotija	B _d	I
*instagramabilno	B _d	I
*instagramirati	B _d	I
izvenserijski	B _d	Tpz
jebiga	B _d	Nesist.
jogurtast	B _d	I
*joškovje	B _d	I
*kavičarski	B _d	I

klišejkost	B _d	I
komadič	B _d	I
komercializem	B _d	I
*kompulzivnež	B _d	I
kopipejster	B _d	I
koproducirati	B _d	Se
korektnež	B _d	I
kupončkanje	B _d	I
lajkati	B _d	I
lepotilnica	B _d	I
*lobotomiranec 'praznoglavec'	B _d	I
lučkast	B _d	I
mainstreamovski	B _d	I
marketingaš	B _d	I
masažnica	B _d	I
masturbator	B _d	I
medijec	B _d	I
meditacijski	B _d	I
medsosedski	B _d	Tpz
menedžerizem	B _d	I
miksanje	B _d	I
mimohodeč	B _d	Z
miniserija	B _d	Nesist.
mockumentary	B _d	Nesist.
mrežiti se	B _d	I
multikulti	B _d	Nesist.
muzičar/muzičist	B _d	I
nabildati se	B _d	Se
nacionalka	B _d	Univ.
najstniškost	B _d	I
napsihirati	B _d	Se
naspidiran	B _d	Tpz
naturščik	B _d	I

nemaščoben	B _d	Se
nepremičninar	B _d	I
nešportno	B _d	Se
newagerski	B _d	I
nogirati <i>koga</i>	B _d	I
nogomanija	B _d	Nesist.
nosečka	B _d	Univ.
nutelin	B _d	I
odpuljen	B _d	Se
odštekanec	B _d	I
odštekati se	B _d	Se
oskarjevski	B _d	I
pamfletar	B _d	I
pamfletarski	B _d	I
paraduhoven	B _d	Se
performerka	B _d	I
pingpongar/pingpongaš	B _d	I
pirčkanje	B _d	I
podporniški	B _d	I
poganjalček/poganjalec	B _d	I
popametovati	B _d	Se
poparčkan	B _d	Tpz
popizditi	B _d	I
popkultura	B _d	Nesist
popularnež	B _d	I
pornesa	B _d	I
pornič	B _d	Univ.
poslušalski	B _d	I
poslušljiv	B _d	I
pozitiva	B _d	I
predkorg	B _d	Tpz
preizpraševanje	B _d	Se
prenažiranje	B _d	I

prenažirati se	B _d	Se
princeskast	B _d	I
pritegljiv	B _d	I
prizidkar	B _d	Tpz
prvošolski	B _d	Z
radodajka	B _d	Z
raperka	B _d	I
razčustvovanje	B _d	I
razčustvovati	B _d	Se
rolanje	B _d	I
samodestrukcija	B _d	Z
samodestruktiven	B _d	I
samooklicani	B _d	Z
samoprisila	B _d	Z
samopromocija	B _d	Z
savnanje	B _d	I
sekstanje	B _d	Nesist.
simpatičnež	B _d	I
skreirati	B _d	Se
skypati/skajpati	B _d	I
slačiklub	B _d	Z
smeško	B _d	I
sociopatski	B _d	I
sonastopajoč	B _d	Se
srceparajoč	B _d	Z
starševanje	B _d	I
supanje	B _d	I
supergrupa	B _d	Se
supermoč	B _d	Se
superzvezda	B _d	Se
superzvezdnik	B _d	Se
svetovljanskost	B _d	I
svinganje/svingerstvo	B _d	I

svinger	B _d	I
širokopleči	B _d	Z
*šminkeraj	B _d	I
šopingiranje	B _d	I
teleportacija	B _d	I
tiskovka	B _d	Univ.
tračar	B _d	I
tračarski	B _d	I
trendovski	B _d	I
trendovstvo	B _d	I
tverkanje	B _d	I
tvitati	B _d	I
tviterašica	B _d	I
*tvitmanija	B _d	Nesist.
vasezagledanost	B _d	Z
veganski	B _d	I
veganstvo	B _d	I
vejpati	B _d	I
vejper	B _d	I
videoigra	B _d	Z
videoprojekcija	B _d	Z
vidžej	B _d	Nesist.
viharjenje 'brainstorming'	B _d	I
vizualija	B _d	I
vlogati	B _d	Nesist.
vloger	B _d	Nesist.
vozičkati	B _d	I
vsejedstvo	B _d	Z
všečkati	B _d	I
*vukojebinskost	B _d	I
zadrogiranec	B _d	I
zadrogirati se	B _d	Se
zafnanost	B _d	I

zafrustriranec	B _d	I
zakajanje	B _d	I
zategnjene	B _d	I
zblendati	B _d	Se
zmešanček 'smuti'	B _d	I
zorbanje	B _d	I
žledolom	B _d	Z
*kiberkafe	B _s	Z
*dlakocepolicija	B _s	Nesist.
*kreteničenje	B _s	I
*pipistrelovci	B _s	I
*predalčkanje	B _s	I
absorbicija	B _s	I
aerosol	B _s	Z
agrobiznis	B _s	Z
agrometeorologija	B _s	Z
ajurvedski	B _s	I
anksioznost	B _s	I
anksioznosten	B _s	I
antiferomagnetno	B _s	Se
antivodik	B _s	Se
antropocen	B _s	Z
aplikativnost	B _s	I
bioaktivator	B _s	I
bioetični	B _s	Z
biofotonski	B _s	I
biogorivo	B _s	Z
biokibernetika	B _s	Z
biokompatibilnost	B _s	I
biomaterial	B _s	Z
bioprodukt	B _s	Z
bioresonanca	B _s	Z
biosintetiziran	B _s	I

biosinteza	B _s	Z
bioznanost	B _s	Z
botaniziranje	B _s	I
cernovski	B _s	I
citiranost	B _s	I
detoksifikacija	B _s	Se
distopija	B _s	Se
distrakcijski	B _s	I
dolgoročno	B _s	Tpz
ekocentrični	B _s	I
ekocentrizem	B _s	Z
ekologizem	B _s	Z
eksperimentacija	B _s	I
ekstrastiradni	B _s	Se
elektrofiziologija	B _s	Z
elektroforetski (-čen)	B _s	I
elitističen	B _s	I
epigenetika	B _s	Z
evrokratski	B _s	I
fotopretvorba	B _s	Z
geoinženirstvo	B _s	Se
geopozicijski	B _s	Z
googlanje	B _s	I
grozdenje	B _s	I
hardverski	B _s	I
humanoiden	B _s	I
inaktivirati	B _s	Se
invazivka	B _s	Univ.
izmenjevalec	B _s	I
kloniranec	B _s	I
kohabitacija	B _s	Se
kontekstualizacija	B _s	I

krvožilje	B _s	Z
levitacija	B _s	I
literaturni	B _s	I
luminoznost	B _s	I
maksimizirati	B _s	I
medikalizacija	B _s	I
megahonorar	B _s	Z
mikrocirkulacija	B _s	I
mikrofosil	B _s	Z
mikroorganizem	B _s	Z
mikropolž	B _s	Z
mineralizator	B _s	I
moderiranje	B _s	I
morbilvirus	B _s	Nesist.
nadgrajevanje	B _s	I
nadobremenitev	B _s	Se
nanoinženiring	B _s	Z
nanotehnologija	B _s	Z
nanoznanost	B _s	Z
neivnazivni	B _s	Se
neodarvinizem	B _s	Z
neokonservativen	B _s	I
neonatologija	B _s	Se
nevroznanost	B _s	Z
nevroznanstvenik	B _s	I
nizkoogljičen	B _s	Z
oddaljevalen	B _s	I
olušček	B _s	I
optimizacija	B _s	I
optimizirati	B _s	I
ozavestitev	B _s	I
oživčenje	B _s	Tpz
paleoklimatološki	B _s	Z

pandemski	B _s	I
papirologija	B _s	Z
paraznanost	B _s	Z
permutiranost	B _s	I
pikometer	B _s	Z
podatkovje	B _s	I
podatomski	B _s	Se
podpodročje	B _s	Se
poligram	B _s	Z
prakoruza	B _s	Se
prasevanje	B _s	Se
praškovni	B _s	I
predpojmoven	B _s	Tpz
probiotični	B _s	Se
profitabilen	B _s	I
profitabilnost	B _s	I
prosocialni	B _s	Se
prostorčas (dimenzija)	B _s	Nesist.
protialergijski	B _s	Se
protidopinški	B _s	I
protiglivični	B _s	I
računalničaski	B _s	I
radionični	B _s	I
razgrajevalec	B _s	I
razsrediščenje	B _s	I
razvzorčenje	B _s	I
redefinirati	B _s	Se
regenerativni	B _s	I
revmatološki	B _s	I
samozaslepljen	B _s	I
scintilatorski	B _s	I
skrčevalen	B _s	I
softverski	B _s	I

startupovski	B _s	I
submitiranje	B _s	Se
superfluiden	B _s	Se
supersimetrični	B _s	Se
šokterapija	B _s	Z
transneptunski	B _s	Se
tuzemeljski	B _s	I
ultracentrifugiranje	B _s	I
večceličar	B _s	Z
visokoproračunski	B _s	Z
vrtničnost	B _s	I